

M GLASBENA MLADINA A

Glasbena mladina – Letnik XXI, številka 2

november 1990

cena 25 din

PRI CHOPINU V VARŠAVI

EKSKLUZIVNA INTERVJUJA

THE MISSION

TATJANA OGNJANOVIČ

SREČANJE GLASBENE MLADINE Z ABRAHAMOM

KONCERTA EBU (direktni prenos v evropsko radijsko mrežo)

10. december 1990 ob 20.30 uri

Cankarjev dom v Ljubljani

SIMFONIKI IN BIG BAND RTV LJUBLJANA

Dirigenta: Marko Munih in Jože Privšek

Program: J. Privšek: Poletje 90

I. Stravinski: Ebony Concerto

R. Liebermann: Koncert za Big Band in simfonični orkester

J. Gregorc: Žica, baletna suita za Big Band
in simfonični orkester

14. december 1990 ob 20.00 uri

Cankarjev dom v Ljubljani

SIMFONIKI RTV SLOVENIJA

Dirigent: Phillipe Bender

Solist: Peter Jablonski, klavir

Program: E. Satie: Ekscentrična lepotica

G. Gershwin: Koncert za klavir in orkester v f duru

E. Satie: Gymnopedie števil. 1 in 3 –

v orkestraciji Clauda Debussyja

D. Milhaud: Vol na strehi, op. 58

E. Satie: Parada, balet na temo Jeana Cocteauja

Peter Jablonski

LETNI KONCERT ŠTUDENTOV AKADEMIJE ZA GLASBO

4. december 1990 ob 19.30, Cankarjev dom v Ljubljani

Simfonični orkester in mešani pevski zbor

Program: G. F. Händel, W. A. Mozart, C. Franck

Dirigenti iz razreda prof. Antona Nanuta: Dušan Bavdek, Marko Vatovec, Nada Matošević

Solisti: Sanja Kranželič, orgle, Nada Martič, sopran, Mojca Vedernjak, alt, Marjan Trček, tenor in Cveto Kobal, bas

MLADI MLADIM

27. november 1990 ob 19.30 uri

Cankarjev dom v Ljubljani

KORALJKA MERLE, violina

VELJKO GLODIČ, klavir

Program: C. Franck, E. Chansson, M. Ravel

Organizator Glasbena mladina Ljubljane v sodelovanju
s Cankarjevim domom.

VSEBINA

EHO	
Novice iz glasbenega sveta	2-5
FOTOREPORTAŽA	
Mariborska My Fair Lady	6
EKOLOG	
Hura! Mozart je mrtev!	7
S POTEPANJA	
po XII. mednarodnem pianističnem tekmovanju	8-9
POGOVOR	
s pianistko Tatjano Ognjanovič	10-11
PORTRET Z LETNICO	
50 glasbenomladinskih let	12-13
POGOVOR	
z dirigentom Antonom Kolarjem ob izidi njegovega knjižnega prvenca	14
VAJE V SLOGU	
Leonard Bernstein	15-16
POGOVOR	
brez press izkaznice s skupino The Mission	16-17
JAZZ	
Za kulisami ljubljanskega jazz	18
IZ AFRIKE	
Jokajoči lev Thomas Mapfumo	19
IZŠLO JE	20-21
IZVEDELI SMO	
kje v Ljubljani lahko kupite pianino	22
KRIŽANKA	23
OGLASNA DESKA	24

Fotografija na naslovnici:

Na knjskih dirkah v Ascotu - prizor iz musicla My Fair Lady, ki so ga premierno uprizorili člani opere in baleta SNG Maribor, 12. oktobra 1990

Foto Bogo Čerin

Izdajatelj in založnik: Glasbena mladina Slovenije
Priprava in tisk: tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana
Uredništvo: Kaja Šivic, glavna urednica, Branka Novak, Peter Barbarič, Veronika Brvar.

Oblikovanje: Neva Štembergar
Tehnično urejanje: NIC
Lektoriranje: Miha Hvastija
Predsednik časopisnega sveta: Slavko Mežek
Revijo sofinancirata sekretariat za kulturo in sekretariat za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije. Po sklepu republiškega sekretariata za informiranje št. 421-1-72 z dne 22. 10. 1973 je revija oproščena temeljnega prometnega davka.
Naslov uredništva: Revija Glasbena mladina, Kersnikova 4/III, 61000 Ljubljana, telefon: (061) 322-570
Naročnino obračunavamo za tri številke.
 Odpovedi sprejemamo pisno in veljajo za naslednje obračunsko obdobje.
Številka žiro računa: SDK Ljubljana 50101-678-49381

U V O D N I K

Še na mnoga leta!

Petdeset let je tega, kar je v Belgiji sredi evropske razrvanosti in svetovne brezizhodnosti vzniknila drobna, skozi lupo časa malone bizarna ideja, družiti mlade (in ljudi nasploh) s pomočjo lepega, humanega, intimno sporočilnega... s pomočjo glasbe.

Gibanju Glasbene mladine, kot so zamisel poimenovali, je uspelo preživeti vojno vihro in občasne zablode ter v novem jutru streznjenega človeštva med prvimi postreči s svežimi ustvarjalnimi sposobnostmi, z očuvanim bogastvom glasbenega izročila in ihto lačne ustvarjalnosti, z možnostjo in hotenjem neobremenjeno vzgajati, izobraževati in bogatiti z vedenjem o dobrem, z veseljem druženjem ob MUSICI...

Malone petdeset Glasbenih mladine je na petdesetih koncih sveta zraslo v teh petdesetih letih. Nadvse pisana družina z nadvse podobnimi cilji, ki jih zasleduje na moč različno, a večinoma uspešno, mladim privlačno in starejšim simpatično, pogosto prepričljivo in zato spet in spet zaželeno in priznано potrebno. Odprta možnost za vse, ki so se odločili živeti za glasbo in se z njo potrjevati, tisočkratna srečanja z najboljšim v najrazličnejšem, kar glasba svojim prijateljem ponuja z roko v roki z drugimi umetnostmi. Odkrivanje in spodbujanje prikritih ali celo zatrtih mlade ustvarjalnosti, uveljavljanje glasbenih tvornosti, ki jim je etabrirana kulturna elita zaloputnila vrata možne afirmacije.

Gibanje, ki uveljavlja dobro, četudi je plašno, gibanje, ki si upa vzeti pod drobnogled večno veljavno in soditi na mladostni korajži primeren način. Prijateljstvo v lepem torej, ki mu ni mar za meje, ne tiste geografske in ne one umetnostne, še manj politično zasvojen - te se najslabše obnesejo... Naša Glasbena mladina se piše z velikimi črkami, pa čeprav GM ali MO. Čez trideset let ima pa kar dobro izgleda, tudi ugleda si je nabrala, doma in v tujini. Prijetno je bilo biti na jubilejni Generalni skupščini Mednarodne zveze Glasbene mladine v Bruslju pred mesecem dni, pa čeprav kot z vsemi strahovi ozaljšan Slovenec in Jugoslovan. Yugo strahovi so bili v družbi mirno in trezno mislečih kulturnih glav le strašila; vredno je delo, programska in organizacijska prepričljivost. In tu zaenkrat še nekaj veljamo, čeprav si tega doma skorajda nočemo priznati. Prihodnost vidim v so-delovanju, v skupnih projektih, v spoštovanju bogastva v različnostih, v zavračanju političnih idio-kakofonij... skratka v ustvarjalni treznosti in predvsem delavnosti. Z roko v roki z vsemi, ki znajo in hočejo, ki imajo pošteno radi svoje delo. Na zdravje gibanje GM!

Na novih petdeset let!

Slavko Mežek
predsednik Glasbene mladine Jugoslavije

1. oktober
1904 se je rodil ameriški pianist ruskega rodu **VLADIMIR HOROWITZ**.

2. oktober
1933 se je v Parizu rodil dirigent **MICHEL PLASSON**. Na mednarodno prizorišče je stopil leta 1962 z zmago na dirigentskem tekmovanju.

1950 je bil rojen **MICHAEL RUTHERFORD**, ustanovni član skupine in basist skupnine Genesis.

3. oktober
1713 se je rodil francoski skladatelj **ANTOINE D'AUVERGNE**, ki je od 1769 do 1790 vodil pariško opero.

1967 je umrl **WOODY GUTHRIE**. Dočakal je 52 let.

4. oktober
1937 so pokopali eno največjih pevk blues glasbe **BETTY SMITH**. Po prometni nesreči so jo prepeljali v bolnišnico, kjer pa ji niso hoteli pomagati, ker je bila to bolnica za belce.

1970 je umrla **JANIS JOPLIN**. Smrt je povzročila prevelika doza heroina. Janis je zaslovela z nastopom na Monterey Pop Festivalu leta 1967.

5. oktober
1840 se je v Cerknici rodil skladatelj, operni pevec in pedagog **FRAN GERBIČ**. Izdajal je revijo Glasbena zora (1899–1900), prvi list za svetovno glasbo.

1962 **THE BEATLES** izdajo svojo prvo malo ploščo Love Me Do. Pripelzala je do 16. mesta na angleški top lestvici.

6. oktober
1978 je **JESSE JACKSON** kritiziral besedilo skladbe Some Girls skupine The Rolling Stones, ker je žaljivo in nemoralno, posebej še za ženske in temnopolte ljudi («Black girls just wanna get fucked all night»). Zaradi tega se mu je Mick osebno opravičil.

7. oktober
1845 je v Bologni umrla španska sopranistka **ISABELLA COLBRAN**, žena velikega opernega skladatelja Gioacchina Rossinija.

1959 je v Rimu zaradi srčnega infarkta umrl svetovno znani tenorist **MARIO LANZA**.

8. oktober
1976 člani skupine **SEX PISTOLS** podpisali pogodbo z družbo EMI in izdali Anarchy In The UK. Za podpis so dobili 40 tisoč funtov, pogodba pa je veljala pičle tri mesece.

9. oktober
1835 se je rodil francoski skladatelj, pianist in dirigent **CAMILLE SAINT-SAËNS**. V francosko glasbo je uvedel obliko simfonične pesnitve.

1946 se je rodil **JOHN ALEX ENTWISTLE**, član skupine The Who.

1978 je zaradi pljučnega raka umrl belgijski kantavtor **JACQUES BREL**. Mnogi ga imajo za belgijskega Dylana.

1990 se je ob 50. rojstnem dnevu **JOHNA WINSTONA LENNONA** iz palače UN s posebno poslanico oglasila Yoko Ono. Oddajo je prenašalo več kot 1000 postaj v štiridesetih državah, med njimi tudi Radio Glas Ljubljane.

10. oktober
1813 se je rodil operni skladatelj **GIUSEPPE VERDI**, ki je do vrhunca izpopolnil prvine italijanske opere.

1987 so člani skupine **ZZ TOP** oznanili, da so naredili vse in si zagotovili rezervacijo za prvi potniški polet na Luno. Upali so, da bodo prva zasedba, ki bo prebivala na zemljinem naravnem satelitu.

11. oktober
1963 je v Parizu umrla velika šansonjerka **EDITH PIAF**.

1971 je v ZDA izšel album **IMAGINE**.

1935 se je rodil italijanski tenorist **LUCIANO PAVAROTTI**.

1948 se je rodil **RICK PARFITT**, kitarist in pevec skupine Status Quo.

1966 so v Londonu ustanovili trio **THE JIMI HENDRIX EXPERIENCE**.

1971 je umrl **GENE VINCENT**. Njegova uspešna Be-Bop-A-Lula, posnel jo je leta 1957 še vedno velja za klasiko rock and roll glasbe.

13. oktober
1941 se je rodil **PAUL SIMON**. Skupaj s prijateljem Artom Garfunklom sodita med najbolj uspešne duete rock ere.

14. oktober
1940 se je rodil Harry Roger Webb, bolj znan kot

E H O

PLESNO GOSTOVANJE

Gostovanje newyorške plesne skupine, ki nosi ime slavnega ameriškega plesalca mehiškega rodu, je 8. in 9. oktobra privabilo številno občinstvo v Gallusovo dvorano Cankarjevega doma, kar dokazuje, da imamo v Ljubljani izredno širok krog ljubiteljev plesne umetnosti.

José Limón, ki je bil rojen v začetku tega stoletja, ko je ples v Ameriki začel pisati svojo zgodovino, prav gotovo sodi med vodilne koreografske osebnosti »polpretekla« sodobne plesne scene. Njegov prispevek k oblikovanju plesnega ima ga dvajsetega stoletja dokazuje nagrada vodilnega ameriškega plesno-baletnega mesečnika **Dance Magazine**, ki jo je prejel leta 1957.

Gostje so prikazali tri Limónove koreografske stvaritve njegovih zrelih let: »**Ne-péta**« hvalnica pogumnim možem, ki so stali na barikadah ameriške očetnjave – brez glasbene spremljave; »**Je čas**« (There Is a Time), svetopisemska tema ob glasbi N. D. Joia (delo je nastalo v času, ko je Ljubljana videla plesati tega umetnika, ki ga štejejo med ameriške koreografske velikane); »**Missa Brevis**« na glasbo Z. Kodalyja. V svoj program je skupina vključila še dela treh koreografov. Trije različni pristopi k plesnemu

oblikovanju. Najbolj zgovoren in leporečen je bil **Iri Kylian**, tvorec lahkega in subtilnega plesnega jezika, ki ga odlikuje estetska dovršenost (»**Potopljena katedrala**« na Debussyjevo glasbo). V uvodnem delu prvega večera se je predstavila **Doris Humphreyeva**, tudi dobitnica nagrade Dance Magazine (1958). »**Spev na G struno**« je nastal leta 1928. Na sredi je bilo tudi delo **Annabelle Ganson**, ki šteje med vodilne izvajalke solističnih del Isadore Duncan in del Mary Wigman. Videli smo »**Pesmi za ples**« na glasbo J. Brahmsa.

Skupina, ki je nastopila v Ljubljani in ki jo umetniško vodi Carla Maxwell, s svojo repertoarno politiko skuša ohraniti Limónovo dediščino in s tem oživlja nemški plesni ekspresionizem, ki je cvetel med obema vojnoma in kateremu je zapisana Limónova ustvarjalnost.

(bp)

MUZIKAS V SLOVENIJI

Po dveh letih so na naše odre spet prišli odlični madžarski glasbeniki, skupina Muzsikás s pevko Marto Sebestyen. V prvih dneh novembra smo jih lahko slišali kar trikrat v Ljubljani (v Cankarjevem domu, v K4 in na mladinskem koncertu v dvorani Union), trikrat v Murski Soboti (na dveh mladinskih koncertih in večernem nastopu) ter v zagrebškem klubu Lapidarij. Ansambel, ki se je pred kratkim vrnil z daljše turneje po ZDA in je pri angleški hiši Hannibal Records izdal že tretjo ploščo, sicer pri nas ni zelo popularen (njihovih posnetkov ne moremo kupiti), zato pa jih publika vsakokrat sprejme z navdušenjem. Tudi tokrat.

Milan Mrčun

OPATIJSKA TRIBUNA

W Opatiji je od 5. do 8. novembra potekala Sedemindvajseta

Tribuna jugoslovanske glasbene ustvarjalnosti. Na Tribuni smo jih od napovedanih skoraj osemdeset skladb slišali le devetinšestdeset, nekaj iz političnih, nekaj pa tudi iz drugih razlogov. Posnetki iz radia Priština, ki je zaprt, namreč v Opatijo niso prispeli.

Slovenci so svojo glasbeno ustvarjalnost predstavili zelo uspešno, tako z vsebinskega kot tudi z izvedbenega stališča. Predstavljene so bile naslednje slovenske skladbe: Telmah (multimedijalni projekt Darijana Božiča – promocija), Wie ein Hauch (za kljunasto flavto Tomaža Sveteta, Šest etud za kljunasto flavto Primoža Ramovša, dve zborovski deli (Farinelli in Sodobna uspavanka) Jakoba Ježa, zborovska z dodatnimi glasbili Hvalnica svetu in orkestralna Queensland music Lojzeta Lebiča, Kolo za zbor in trombonista Vinka Globokarja, Orfej za bas-klarinet, dodatne instrumente in elektroniko

Brine Jež-Brezavšček, Zgodovina se ponavlja za sopran in pihalni kvintet Pavla Šivica, orkestralni Pismo Primoža Ramovša in Slava Vojvodine Kranjske Pavla Mihelčiča ter kantata za bariton, trobento, harfo, timpane in godalni orkester Alojza Srebotnjaka.

Nasploh so bila slovenska dela v primerjavi z večino ostalih kvalitetna.

Sicer nismo v Opatiji slišali nič presenetljivega, glasba se v določenih pogledih vrača in poenostavlja, medtem ko nekateri vztrajajo v svojih usmeritvah. Kakovostno so izstopala še nekatera dela Vuka Kulenovića, Nikole Petina, Ernöja Kiralyja, Slavka Šuklarja, Berislava Šipuša, Zlatana Vaude, Srđana Hofmana, do določene mere tudi Srđana Dedića, Silvia Foretića, Josipa Magdića.

Komisija JRT je za promocijo del v svetu izbrala dela Vuka Kulenovića, Marka Ruždjaka (dve skladbi), Frane Parača, Slavka Šuklarja, Rajka Maksimovića, Jakoba Ježa, Lojzeta Lebića (dve skladbi), Alojza Srebotnjaka.

Tomaž Rauch

V ŽIVO

Začetkom jesenske rokove koncertne sezone v Ljubljani smo lahko skrajno zadovoljni, v prvi vrsti po zaslugi mladih organizatorjev Buba. Washingtonski **Fugazi** (21. oktober, nabitno polna menza ŠN) so dokazali, da so v tem trenutku ena najmočnejših ameriških novorokovskih skupin. Njihov zgodnji melodični, enostavni in neposredni straight edge hard core, najvišji domet lokalne založbe Dischord, je predvsem po glasbeni plati »dozorel« tako po zaslugi vedno bolj nepredvidljive in razvite ritem sekcije, kot presenetljivo dograjnih dialogov obeh kitaristov, ki presenečajo s svojo polnostjo, duhovitostjo in energijo. Petje in besedila Fugazi ostajajo

Tatjana Koren

še vedno ranljivo »neodrasla«, z močno izpostavljeno prizadeto osebno noto. Na Sonic Youth smo po Fugazi že kar pozabili. Še posebej, ker jim je sledil še en izvrsten koncert Bube, nastop newyorških

E H O

Alice Donut (1. november, na pol prazna mala dvorana ŠN). Alice Donut se po glasbeniških kvalitetah z lahkoto merijo s Fugazi in someščani Sonic Youth, le da jih ob njih odlikuje še zvrhana doza zdrave »odbitosti«. Koncert za vse, ki s(m)o dolga leta nestrno čakali na Butt-hole Surfers.

Eden najbolj hvaljenih predstavnikov novega ameriškega metala, ostro, že kar zmerno levičarsko angažirani **Sacred Reich** (5. oktober, srednje polna Festivalna dvorana, organizacija AFK), je v Ljubljani pustil le soliden vtis, slabši kot pred dobrim letom in pol v Duesseldorfu. Fantje so zdaj posrečeno glasbeno razpeti nekje med Slayerjem in Metallico, kljub temu pa tokrat niso imeli sreče z dinamiko nastopa. Bolj posrečeni so bili **Hell's Kitchen** (20. oktober, srednje polna mala dvorana ŠN, organizacija AFK), klasičen udaren primerek ameriškega štosterskega in žurerskega hard'n'heavy hard core benda. Prezreti ne moremo tudi koncerta **Mission** (22. oktober, napolnjena mala dvorana Hale Tivoli, organizacija ŠKUC R.O.P.O.T), ki so pustili mešane vtise. Po eni strani so prijetno presenetili z ostrino in dinamiko nastopa, ki je daleč preseгла mlačne vodice plošče Carved In Sand (o njej več pri pregledu licenčnih izdaj), po drugi pa potrdili svoj prestop med ostarele prdce rocka. Več o njih v ekskluzivnem intervjuju z njimi na 17. strani.

Peter Barbarič

KONCERT, KI GA NI BILO

Kruta usoda je vse ljubljanske darkerje in ostale ljubitelje Sisters of Mercy prikrajšala za resnično kvaliteten spektakel. Šestindvajset tehnikov je skrbelo za delovanje scene. Ker celoten show temelji na skladbi This Corrosion, je vse delovalo rjasto. Ozadje je bilo rjaste barve, s stropa so visele verige, ki bi jih med igranjem vlekli nad odrom, obešeni so bili tudi ogromni kosci železa, ki bi se dvigali in spuščali, uporabljali pa bi še umetno meglo in nov Zvoboda light show. Dejansko zamorjena scena. Monstruozno 70000 W ozvočenje, ki mi je na vaji skoraj prekurilo možgane, je zvenelo zelo kvalitetno, kljub izjemni moči.

To turnejo so začeli na Irskem, nadaljevali v Braziliji, nato nastopili v Zagrebu in Beogradu (kjer so bili razprodani), se izognili Ljubljani, pobegnili v Nemčijo, turneja pa se zaključi v Londonu z nastopom na Wembleyu. Da je pevca Eldritch res izdal glas, mi je potrdil njegov manager in še zatrdil, da je vsem resnično žal, da je nastop odpadel. Morda jim bo uspelo prihodnjič. In tako Ljubljana spet ostane z dolgim nosom...

Urban Schrott

CLIFF RICHARD, ki so ga na začetku kariere slavili kot angleškega Elvisa.

1990 je umrl slovit dirigent **LEONARD BERNSTEIN**.

15. oktober

1900 je umrl češki skladatelj **ZDENĚK FIBICH**, poleg Smetane in Dvořaka največji češki skladatelj 19. stoletja.

1966 so se prvič javno predstavili **PINK FLOYD**.

16. oktober

1960 se je rodil **GARY KEMP** – član skupine **Spandau Ballet**.

1982 je v Benetkah umrl italijanski tenorist, eden najboljših dramskih tenorjev našega časa, **MARIO DEL MONACO**.

17. oktober

1849 je v Parizu umrl poljski skladatelj in pianist **FREDERYK CHOPIN**.

1919 so ustanovili gramofonsko družbo **RCA**.

18. oktober

1925 se je rodila grška šansonjerka **MELINA MERCOURI**, ki se je proslavila s filmom **Nikoli v nedeljo**.

1926 se je rodil **CHUCK BERRY**. Njegovo pravo ime je Charles Edward Anderson Berry.

19. oktober

1983 so bile pred South African House v Londonu demonstracije. Policija je aretirala več udeležencev, med njimi je bil tudi **BILLY BRAGG**.

20. oktober

1958 se je v Beogradu rodil naš odlični pianist **IVO POGORELIĆ**.

1973 The Rolling Stones **ANGIE** No. 1 US.

21. oktober

1917 se je rodil jazz trobentač **DIZZY GILLESPIE**.

22. oktober

1969 je **PAUL McCARTNEY** uradno zanikal novice o svoji smrti.

23. oktober

1948 se je rodil **MAKS STRMČNIK**, pripadnik mlajše generacije slovenskih skladateljev, dobitnik lanske nagrade Prešernovega sklada.

24. oktober

1925 se je v Italiji rodil skladatelj **LUCIANO BERIO**, eden najvidnejših predstavnikov avantgardne glasbe.

1927 se je rodil francoski šansonjer in skladatelj **GILBERT BECAUD**. Imenovali so ga Gospod 100.000 voltov.

25. oktober

1825 se je na Dunaju rodil kralj valčka – **JOHANN STRAUSS ml.**

1838 se je v Parizu rodil skladatelj, avtor znamenite opere **Carmen** **GEORGES BIZET**.

26. oktober

1965 so člani skupine **THE BEATLES** prejeli državna odlikovanja.

27. oktober

1782 se je rodil slavni violinist in skladatelj **NICCOLO PAGANINI**.

1958 je bil rojen **SIMON LeBON**, član zasedbe Duran Duran.

28. oktober

1941 se je rodil **HANK B. MARVIN**, kitarist skupine The Shadows.

29. oktober

1937 se je rodil pianist **MICHAEL PONTI**, umetnik, ki je posnel skoraj 100 LP plošč, med katerimi so kompletni opusi Čajkovskega, Skrjabinina in Rahmaninova.

1946 se je rodil **PETER GREEN**, ustanovni član skupine Fleetwood Mac.

1965 so **THE WHO** izdali malo ploščo **My Generation**.

30. oktober

1939 se je rodila pevka **GRACE SLICK**. Skupini The Jefferson Airplane se je pridružila leta 1966 in napisala dve uspešni skladbi te skupine – **White Rabbit** in **Somebody To Love**.

31. oktober

1937 se je rodil folk glasbenik **TOM PAXTON**.

1975 je skupina **QUEEN** izdala malo ploščo **Bohemian Rhapsody**. Na vrhu angleške top lestvice je bila kar osem tednov.

Po koledarju so brskali
Marko Prpič, Dragan Bulič
in Branka Novak

ROCK ZANIMIVOSTI

Sodni proces, v katerem so bili vpleteni **The Stone Roses**, je končno dobil svoj epilog. Tridesetega januarja letos so namreč člani skupine zaradi po njihovem mnenju »tretjerazrednega« videa za skladbo »Sally Cinnamon« hudo poškodovali pisarno svojega bivšega šefa, ki naj bi bil odgovoren za izdajo le-tega, taistega šefa in njegovo dekle pa so Kamene rože za nameček še polile z barvo. Razplet se je pred kratkim zgodil na sodišču: The Stone Roses so bili spoznani za krive in obsojeni na (skupaj) dvanajst tisoč funtov globe z opozorilom, da bodo šli naslednjič v zapor. Sodnik jih ni hotel stlačiti v keho že zdaj, kajti po njegovem prepričanju bi to le »pripomoglo k njihovi popularnosti«, česar pa ni želel.

Čisto drugačne probleme imajo **The Red Hot Chili Peppers**: skupina je zapustila multinacionalko EMI le zato, da bi jo pod svoje okrilje vzela multinacionalka Epic. Prestop je po neuradnih virih vreden več milijonov dolarjev, žal pa morajo »Chilies« za EMI posneti še eno ploščo.

Ian Astbury, sicer pevec skupine The Cult, je pred kratkim v Kaliforniji organiziral mega festival, na katerem so nastopili The Charlatans, The Cramps, Ice-T, Sinéad O'Connor in množica drugih zvezdnikov našega časa. Odkar se je lan nehal drogirati, je namreč postal velik idealist: po lastnih besedah je festival organiziral zato, da bi »spremenil svet«. **The Cult** medtem veselo stagnirajo, saj za nadaljevanje kariere potrebujejo basista in bobnarja – bivši bobnar je odšel k Guns'N'Roses, basist pa si je omislil družino. Šušlja se, da se bo The Cult priključil Mark Morris, sicer član skupine Balaam And The Angel.

E H O

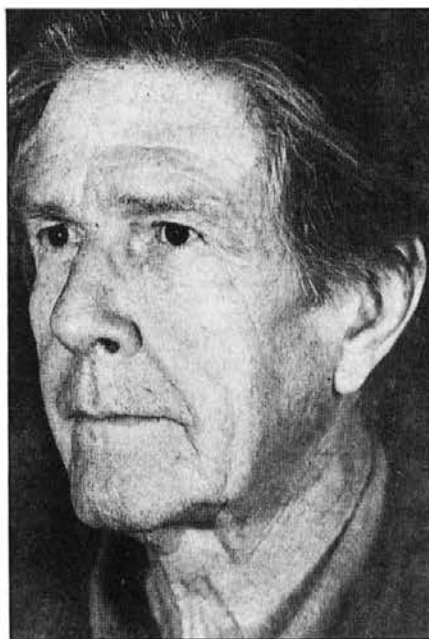
Vaclav Havel, predsednik ČSFR, je novinarjem Rolling Stonea, ki so ga prosili za intervju, postavil en sam pogoj: intervjuval naj bi ga sam **Lou Reed**, ki je nalogo z veseljem sprejel. Češki predsednik je potem v intervjuju takole ocenil »sodobno« glasbeno dogajanje: »The Rolling Stones so vedno bili nekakšna protiutež bolj poslušljivim, bolj liričnim in bolj lahkotnim The Beatles.« Ko smo že pri The Beatles: »Ringo Starr ni bil najboljši bobnar na svetu. Pravzaprav ni bil niti najboljši bobnar v The Beatles,« je izjavil Geoffrey Perkins iz **Don't Quote Me**.

Poglejmo še najnovije single: Sisters Of Mercy, ki jih osmega novembra nismo videli v Ljubljani, so izdali »More!«, osemminutni komad z njihovega prihajajočega LP-ja »Visions«. Tu so še Happy Mondays s »Kinky Groovy Afro«, ki prav tako napoveduje še neimenovano prihajajočo veliko ploščo, z LP-ji pa so se medtem že izkazali Tackhead, Leather Nun, Front Line Assembly, Slayer in Pogues.

Marko Plahuta

JOHN CAGE ŠE VEDNO BURI DUHOVE

Ta nekdanji »mlajši brat« Erica Satieja, prijatelj Maxa Ernsta in Marcela Duchampa, je napisal novo skladbo **Euro-péra**, ki se je prek premier v Londonu, Berlinu in Strasburgu prebila celo do pariške Opere. S šestih predpotopnih gramofonov se slišijo arije od Verdija do Wag-

nerja, ki pa jih je težko prepoznati, ker manipulant sproti prestavlja histrost s 33 na 87 obratov in obratno. Ob tem poje šest pevcev solistov hkrati in še dva pianisti

sta z vso potrebno virtuoznostjo nabijata Lisztove skladbe. »V tej glasbi«, pravi Cage, »so tudi popolnoma klasični akordi in veliki ter mali trizvoki, le da nastopajo povsem slučajnostno. Prepoznamo jih, toda niso več vezani na svoj stari smisel. Tako kot pri Jamesu Joyceu, ki ga lahko berete, ne da bi vedeli, za kaj gre, ne da bi razumeli, vendar z užitkom...«

DELAVNICA IMPROVIZIRANE GLASBE

V Zürichu in Bernu že nekaj let obstaja glasbena delavnica za improvizirano glasbo, na glasbeni akademiji v Baslu pa je ta predmet postal obvezen. Letos se je debata okoli te umetniške dejavnosti preselila v Luzern, kjer jo je kot moderator vodil naš **Vinko Globokar**. Skušal je ločiti silnice med tiste, ki so značilne za jazzovsko glasbo in one, ki se naslanjajo na umetno glasbo.

GRAŠKA JESEN

Medtem ko pristaši takega improviziranja prepuščajo nastajanje in izvedbo »skladbe« hipnemu navdihu in osebnemu repertoarju razpoložljivih glasbenih formul, se drugje navdušujejo za vodilo »brez prostora ni glasbe«. Ti so prišli do besede na Jesenskem glasbenem protokolu v avstrijskem Gradcu, ki je potekal pod naslovom **Prostor in luč v glasbi**. Posebno pozornost so posvetili letos umrlemu italijanskemu skladatelju Luigiju Nonu in lani umrlemu Giacintu Scelsiju. Elektronski efekti iz različno montiranih zvočnikov, svetlobni učinki kot spremljevalci glasbenega izvajanja, več orkestrskih skupin, ki so si odgovarjale iz kotov dvorane in podobne novosti naj bi dajale glasbi posebno veljavo. Lovoriko graškega festivala je odnesel Madžar **György Kurtág** s skladbo Quasi una fantasia za klavir in instrumentalno skupino. Skladbo so morali celo ponoviti! Pri nas pa je ta vodilni madžarski skladatelj povsem neznan.

DRUGAČNO MNENJE

Poskusom, zapeljati glasbo na nove, morda tudi sveže tire, se očitno upirajo nekateri starejši izvajalci in poslušalci. med njimi je sloviti italijanski dirigent **Carlo Maria Giulini**, stalen gost največjih orkestrov (amstrdamskega Concertgebouw, Londonskih filharmonikov, Pariškega orkestra, Berlinske filharmonije), ki je ob 90. obletnici Dunajskih filharmonikov dirigiral 9. Beethovnovno simfonijo, v kateri je mezzosopransko vlogo pela Marjana Lipovšek, za prihodnje leto pa pripravlja več izvedb Mozartovih del, predvsem Rekviem, ki ga bo izvajal na

Salzburških slavnostnih igrav in prav na 200. obletnico Mozartove smrti, 5. decembra v Vatikanu pred Papežem. Ta veliki dirigent je trdno prepričan, da »mora umetnost sprožati emocije«.

Italijanski dirigent Carlo Maria Giulini

BLISKOVITA KARIERA

Nemškemu skladatelju in profesorju na kölnski glasbeni akademiji Hansu Wernerju Henzerju so za 60. rojstni dan študenti pripravili koncert, kjer so izvedli tudi njegovo 2. simfonijo. Skladatelj je bil navdušen predvsem nad dirigentom, 25-

Markus Stenz

letnim študentom Markusom Stenzom, kateremu je zaupal še izvedbo nekaterih drugih svojih del, med njimi tudi premiero svoje nove opere Das Verratene Meer (Izdano morje) v Berlinu. **Markus Stenz** je do svojega 18. leta zelo rad improviziral na klavir in je bil predan jazzu, nato pa se je odločil, da se bo z glasbo intenzivneje ukvarjal. Prijavil se je na študij dirigiranja in s samozavestjo, izjemnim talentom in zagnanostjo v sedmih letih prišel med

E H O

najbolj cenjene mlade dirigente, čeprav mu zaradi prezaposlenosti z velikimi nastopi še ni uspelo niti diplomirati.

(po Die Welt, Die Presse, Neue Zürcher Zeitung, Le Monde povzel Pavel Šivic)

FESTIVAL DANCE SCREEN '90

Oktobra je v frankfurtski Alte Oper predsednik mednarodne žirije John Neumeier objavil avtorje najuspešnejših video zapisov s področja plesa in sorodnih umetniških oblik, prikazanih na festivalu Dance Screen '90.

Nagrada za najboljši dokumentarec je prejel Jean Weidt

Nagrada najboljšemu producentskemu teamu za delo, ki služi kot kažipot v smeri razvoja vizualizacije plesne umetnosti, je odšla v Veliko Britanijo (Dead Dremms of Monochrome Men – koreografa Loyda Newsona, režija Davea Hintona in producenta Millenium Productions LET v izvedbi DV8).

Nagrada za najboljši odrski posnetek je odšla v Belgijo (**Scelsi Suites** – koreografke Nicole Mossoux na glasbo G. Scelsija, v režiji Dirka Gryspeirta in izvedbi Missoux/Bonté, producent in distributor BRT, 1990).

Nagrada za najboljši dokumentarec je odšla v Nemčijo (Jean Weidt – **Le danseur rouge** na glasbo C. O. Engelhardta v režiji K. P. Schmidta in P. Weisenburgerja, producent P. Weisenburger).

Posebno nagrado žirije so podelili avtorju iz ZDA **On His Own** koreografa in izvajalca **Charlesa Weidmana** na glasbo Brahmsa, Bacha, Roya Harrisa in Lionela Nowaka ter v režiji Virginie Brooks in J. Mendelsohna, produkcija The Charles Weidman Dance Foundation, 1990.

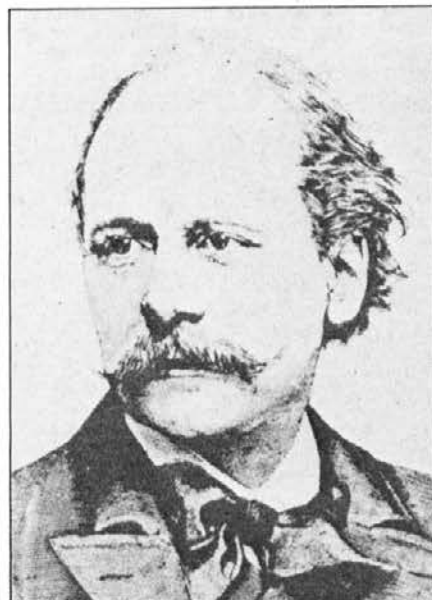
Žirija je posebej omenila nedavno umrlega ameriškega koreografa **Boba Fossa** in njegov prispevek k razvoju plesne umetnosti na filmu. IMZ/Dance Screen je že objavil **priveditve za tri leta vnaprej**. Datumi festivala so določeni za 25. do 30. junij 1991, 16. do 21. junij 1992 in 22. do 27. junij 1993. Vse priveditve bodo v Alte Oper v Frankfurtu.

Breda Pretnar

PIANISTIČNIM TEKMOVANJEM po svetu se pridružuje še eno. **LONDON** bo naslednje leto v mesecu juniju gostil pianiste, stare do 29. let. Prva nagrada znaša 10.000 funtov in še častni koncert z londonsko filharmonijo pod vodstvom Siana Edwardsa v Royal Festival Hall. Žiriji bodo med ostalimi prisostvovali še Marcello Abbado, Carlos Cebro, John Mc Gabe in Joaquin Soriano.

MEDNARODNO PIANISTIČNO TEKMOVANJE P. I. ČAJKOVSKI, ki se od 1958. odvija vsakih pet let v MOSKVI, je letos tekmovanju »po črnih in belih tipkah« pridružilo še violiniste, čeliste in pevce. Prvo nagrado je med pianisti dobil Rus Boris Berezovsky, prvi violinist je bil Japonec Akito Suiwanai in najboljši med čelisti Nemeč Gustav Rivinius. Prvo nagrado sta si »pripela« tekmovalca iz ZDA Hans Choi in Deborah Voigh.

Na **MEDNARODNEM TEKMOVANJU DIRIGENTOV v PRAGI**, imenovanem po VACLAVU Talichu, je zmagal 33-letni Kitajec JIN WANG.

Skladatelj Jules Massenet

V SAINT ETIENNU je od 20. do 27. oktobra potekal prvi festival Gillesa MASENETA. Na programu so se zvrstile opera »Cléopatra« iz leta 1914, posvečena Lucy Arabell, oratorij »La Vierge«, simfonični koncert in koncert »impromptu« za fagot, klarinet, flavto, oboo, angleški rog in klavir ter pesmi francoskih skladateljev, sodobnikov G. Masseneta.

MY FAIR LADY

FOTOREPORTAŽA

Ansambel opere in baleta SNG Maribor je 12. oktobra premierno uprizoril musical MY FAIR LADY, katerega avtorja sta libretist Alan Jay Lerner in skladatelj Frederick Loewe, temelji pa na znani komediji Georgea Bernarda Shawa Pygmalion.

Musical sodi med največje uspešnice in je še danes eden najpogosteje izvajanih musiclov. Praizvedba je bila 15. marca 1956 v Mark Hellinger Theatre v New Yorku. Prejela je vrsto nagrad in musical so samo na Broadwayu ponovili 2717-krat. Nova uprizoritev je bila leta 1958 v New Yorku, v šestih letih so odigrali 2281 predstav.

Mariborsko uprizoritev so pripravili režiser Vlado Štefančič, dirigenta Simon Robinson in Stane Jurgec, sceno in kostume je oblikovala Vlasta Hegeđušič, koreograf je bil Iko Otrin, zborovodja Maksimilijan Feguš, tekst je prevedel dr. Bruno Hartman, nastopajo pa Emil Baronik kot Henry Higgins, Dunja Spruk kot Eliza Doolittle, Vinko Šimek v vlogi Alfreda P. Doolittle, Jože Kores kot polkovnik Pickering, Vtomir Marof v vlogi mladega aristokrata Freddyja Eynsford-Hilla in drugi.

Vaje, vaje, vaje... brez njih ni uspeha. Dunja Spruk-Eliza in Vinko Šimek v vlogi njenega očeta, cestnega pometača Alfreda P. Doolittle

Profesor Henry Higgins – Emil Baronik in Eliza – Dunja Spruk

Letni ples v ambasadi – Eliza je kraljica večera

HURA! MOZART JE MRTEV!

E K O L O G

L daj je čas praznovanj. Operne hiše po vsem svetu nestrpno pričakujejo začetek nove sezone.

Leto 1991 ni več daleč.

Mozart bo na programu vsepovsod, čeprav smo tega že vajeni, ne glede na obletnico. Vendar bomo imeli naslednje leto še poseben vzrok za praznovanje Mozarta; ne zato, ker je komponiral dobre opere, ampak zato, ker je njegova obletnica. Operne hiše v praznovanju ne bodo osamljene. Filharmonični in komorni orkestri, cerkveni zbori, ansambli in solisti so leto 1991 obkrožili z rdečo barvo.

Klarinetisti, ki še niso izpilili Mozartovega koncerta za klarinet in ki še niso spomnili orkestre na svoj obstoj in na svojo edinstveno interpretacijo, se morajo šele naučiti, kako bodo svoje znanje »vnovčili«.

Praznovanje smrti

Mogoče se zdi »praznovanje smrti« nekoliko čudno. Navadno se smrti poklonimo ali se je spominjamo, na drugi strani pa praznujemo številne druge dogodke v človekovem življenju; rojstvo, poroko itd. Za take priložnosti se slavnostno oblečemo, pijemo šampanjec in jemo obložene kruhke. »Praznovanje smrti« ima v sebi nekaj pošastnega – razen, seveda, v letu 1991 ob 200. obletnici Mozartove smrti. Razlog gotovo tiči v tem, da je bil Mozart genij. Pravila, ki veljajo za navadnega človeka, v tem primeru enostavno ne držijo več.

Smrt brez sijaja

Pred 200 leti pa je bilo popolnoma drugače. Smrt tega genija ni bila ravno slavnostna. Po pravici povedano nikogar ni bilo, ki bi spremil Mozarta na njegovi zadnji poti. Mozart ni bil tako pomemben. Ker je bil ubožen, so ga pokopali v skupinsko grobnico, ni si zaslužil lastnega nagrobnika. Dogodki okoli Mozartove smrti v letu 1791 torej niso bili ravno veličastni, zato danes težko razumemo okoliščine za njihovo praznovanje. Ko je Mozartova žena Konstanca po daljši bolezni prvič prišla na pokopališče, je ugotovila, da njen mož nima svojega groba. Lahko samo ugibamo, kaj bi si mislila o vseh sedanjih načrtovanih praznovanjih.

Tržno blago

Konstanca ni ničesar vedela o Mozartovi »tržni vrednosti«. Mozart je v današnjem času pridobil status »borznega blaga«. To prav gotovo ni veljalo v njegovih in Konstancinih časih. Neskrupljivost in spoštovanje danes ne pomenijo veliko. Operna hiša, ki živi od dneva do dneva, od sponzorjeve ocenitve promocijske predstave, se seveda ne more ozirati na takšne malenkosti.

Dvestoletnica je zadosten razlog za praznovanje, zato moramo praznovati. Na žalost poslušalstva in ljubiteljev Mozarta bodo cene kart nujno narasle. Ampak kdo bo vendar prešteval denar ob 200. obletnici?

(Mimogrede, leta 1997 beležimo stoletnico Brahmsove smrti.)

Elef Nesheim

Članek iz zadnje številke FORTE izpod peresa norveškega glasbenega strokovnjaka je prevedla Veronika Brvar

Figarova svatba – ilustracije Lotte Reiniger

VEČNI CHOPIN

XII. MEDNARODNO PIANISTIČNO TEKMOVANJE FREDERIKA CHOPINA V VARŠAVI

Ali vam imena Kevin Kenner, Yukio Yokoyama,

Corrado Rollero, Margarita Ševčenko, Ana Malikova, Takako Takahaši, Caroline Sageman sploh kaj pomenijo? Verjetno nič v primerjavi z imeni, kot so Marta Argerich, Vladimir Aškenazi, Maurizio Pollini, Garrich Ahlsson, Evgen Indjić, Mitsuko Uchida... Prvi so finalisti letošnjega tekmovanja, ki se je končalo 20. oktobra v Varšavi, drugi pa so danes slavni pianisti, ki so bili finalisti prejšnjih tekmovanj Frederika Chopina.

Sicer pa je nesprenljivost tradicije ena tistih značilnosti, ki daje trdno moč in dolgoletno slavo Mednarodnemu pianističnemu tekmovanju v Varšavi, imenovanem po enem največjih glasbenih genijev vseh časov Frederiku Chopinu.

Ideja o svetovnem tekmovanju se je porodila že leta 1925. Dve leti pozneje je secesijska stavba varšavske Filharmonije postala prizorišče prvega takšnega tekmovanja. In odtlej se vsakih pet let, seveda z velikim premorom od leta 1937 do 1949, v Veliki dvorani Filharmonije predstavljajo in tekmujejo pianisti z vseh koncev sveta. Letos se je 2. oktobra 140 pianistov iz 37 držav prijavilo na XII. tekmovanje Frederika Chopina. Na odru so že čakali koncertni klavirji – dva Steinwaya, en Yamaha, en Bösendorfer in en Kawai. Mimogrede povedano, gotovo ni čudno, da udeleženci tekmovanja že vsa leta kažejo največ zanimanja za dobri stari Steinway, čeprav imajo možnost izbire.

Od 140-tih v prvi etapi, jih nič več kot 40 lahko nadaljuje tekmovanje v drugi etapi. Izmed teh se jih samo 15 uvrsti v tretjo etapo in na koncu 6 oz. letos 7 srečnežev v veliki finale. Finalisti nastopijo z orkestrom v enem od dveh Chopinovih

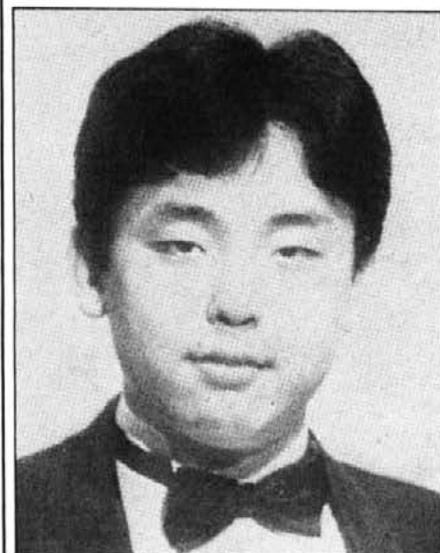
Skladatelj Frederich Chopin

klavirskih koncertov, v e-molu in v f-molu. Sicer pa obvezen program tekmovanja od začetka pa do konca predstavlja prerez Chopinovega opusa, začenši z izborom iz Nokturnov, Etüd, vseh štirih Baladami ter izborom iz Preludijev, Valčkov, Polonez, Mazurk, Impromptujev in seveda z dvema Sonatama, v b-molu in h-molu. Žirijo je tudi letos, podobno kot prejšnja leta, sestavljalo 21 članov, znanih in manj znanih osebnosti iz pianističnega sveta z Vladimirjem Aškenazijem na čelu, ki ga pa vsaj na začetku tekmovanja še ni bilo videti. Nadalje so bili med člani žirije napisani Leon Fleisher iz Združenih držav, Gerhard Opitz iz Nemčije, Marija Tipo iz Italije, celo dva člana iz Japonske, Japonci so zadnja leta sploh

najpomembnejši sponzorji tega tekmovanja, vsi ostali so bili iz Vzhodnih držav, Češke, Rusije in seveda največ iz Poljske, z znanimi pianisti, kot so Jan Ekier, Halina Czerny-Stefanska in Lidija Grychtolowna. Delo žirije je seveda poglavje zase. Predvsem je zelo naporno, saj je potrebno poslušati Chopinovo glasbo osem ur dnevno, in to dvajset dni zapored. In to vselej, kar se da zbrano in skrbno, brez znakov nestrpnosti ali lagodnosti, saj je venomer treba budno oprezati za talenti, ki igrajo med množico sicer zelo dobrih pianistov. Profesor Jan Ekier je med drugim dejal: »V glavnem ni navada, da bi člani žirije razpravljali o kriterijih, po katerih ocenjujejo posamezno poustvarjanje. Običajno le na prvem srečanju spomnim navzoče člane žirije na najpomembnejše značilnosti Chopinove glasbe – na zvok, na muzikalno fraziranje, jasno zgradbo in seveda na lepoto melodične linije. Sicer pa našo tekmovalno žirijo vedno sestavljajo eksperti in jim lahko zaupamo.« Dodal je še: »Chopinovo

tekmovanje je eno najstarejših v Evropi in na svetu, z njim se lahko primerjata le Tekmovanje kraljice Elizabete v Bruslju in Tekmovanje Čajkovskega v Moskvi.« Halina Czerny-Stefanska pa je bila mnenja, da je to tekmovanje edinstveno zaradi izvajanja del enega samega skladatelja. Na vprašanje, ali lahko veljaš za dobrega pianista, če igraš le Chopina, oz., ali lahko oceniš pianista le po Chopinovih skladbah, je H. Czerny-Stefanska odgovorila pritrdilno in to utemeljila takole: »Za izvajanje Chopina je resnično potrebna velika nadarjenost, predpogoj pa je seveda odlična tehnika. Pianist mora igrati z veliko umetniške fantazije, poezije in predvsem emocij.

Poleg tega so Chopinova dela v prvi vrsti poljska, narodnostna v smislu naslanjanja na folkloro. Tu mislim predvsem na oblike in ritme plesov, kot so npr. mazurke in poloneze. In tu včasih lahko govorimo o kulturnih prepakah tujih pianistov z drugih koncev sveta.« Vendar so prav Japonci dokazali, da je Chopin pravzaprav univerzalen skladatelj, ki doživlja vrhunske študije na konservatorijih po vsem svetu. Japonci so se pojavili na tekmovanju leta 1937 in takrat ostali brez uvrstitve. Danes pomenijo japonski pianisti izjemno in zagotovljeno tehnično zanesljivost, pri tistih srečnežih, ki si lahko privoščijo študij v Parizu, Londonu, Dunaju in Varšavi, in teh nikakor ni malo, pa seveda lahko govorimo o bolj poduhovljenih interpretacijah. Ko smo že pri interpretaciji Chopina, bi vsekakor omenila posebno mesto, ki ga v Varšavi še vedno uživa Ivo Pogorelič. Kot vemo, je pred desetimi leti, torej dve tekmovanji nazaj, povzročil pravo revolucijo tako pri žiriji kot pri občinstvu. Za najboljšega pianista je bil leta 1980 namreč imenovan Vietnamec Dang-Thai-Son, Ivo

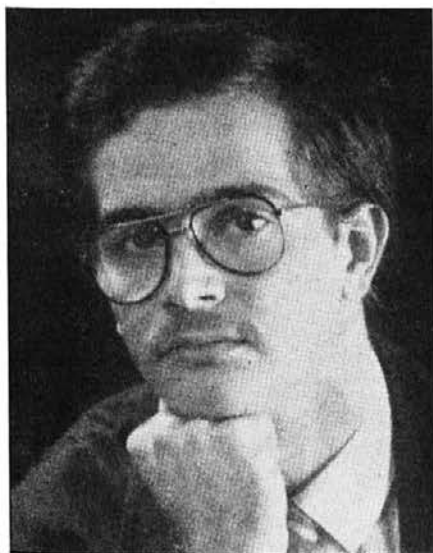
Dobitnik tretje nagrade, Japonec Yukio Yokoyama študira v Parizu

Pogorelič, ekstravaganten ne samo glede interpretacije Chopina, ampak tudi nasploh, pa je bil najljubši pianist varšavske publike, predvsem mlajše. Žirija se zaradi samosvoje interpretacije

nikakor ni mogla zediniti, ves dogodek pa je dobil posebno mesto v zgodovini pianistike, predvsem zaradi protesta slavne argentinske pianistke Marte Argerich, ki je dala svoj »votum separatum«, ker Pogorelič ni bil uvrščen v finale.

Če se končno ustavim pri interpretacijah letošnjih tekmovalcev, bi najprej povedala, da moraš imeti veliko srečo, da že prvi dan poslušanja v Varšavi naletiš na zvezdo letošnjega tekmovanja, pianista Kevina Kennerja. Srečo ali pa tudi smolo. Kajti naslednje dni sem zaman pričakovala nekoga, ki bi mu bil vsaj približno kos. Pianistična osebnost Kevina Kennerja je tako vznemirljivo očarujoča v njegovi prefinjeni lahkotnosti, uglajenosti in prepričljivi enostavnosti, da o njegovi izjemni klavirski tehniki raje sploh ne govorimo.

Simpatičen visokorasli mladenič je diplomant konservatorija v Baltimoru, blizu Washingtona, in je baje pred desetimi leti že nastopil na varšavskem

Italijan Rollero Corrado je prejel četrto nagrado

tekmovalcu, takrat je imel 17 let, natanko toliko, kot zahtevajo propozicije (od 17 do 27 let). Njegova takratna uvrstitev mi ni znana, izvedela sem le, da študij klavirja zdaj izpopolnjuje v Varšavi. Kevin Kenner je torej že po nekaj taktih Nokturna opozoril na svojo izjemnost.

Tisti, ki pri liričnem Nokturnu še niso bili povsem prepričani vanj, so gotovo bili pri naslednjih dveh skladbah, Etüdi v a-molu op. 10 in Scherzu v cis-molu. Kenner je takoj doživel ovacije. Pa ne samo to, po svojem nastopu je bil takorekoč neuradni zmagovalec tega tekmovanja, čeprav se je le-to bližalo šele koncu prve etape. Množica njegovih najbolj vnetih občudovalcev je želela avtogram in ga v avli skoraj zadušila. No, ko se je vse skupaj nekoliko umirilo, sem stopila do njega in ga vprašala, če je imel v mlajših letih pianističen vzor. Odgovoril mi je, da je bil in je še danes njegov vzor Artur

S P O T E P A N J A

Rubinstein, čeprav ni več med živimi. Ko se poslušalec ob tako izjemnem pianistu zamisli in začne analizirati, v čem je vzrok, da lahko nekdo v desetih minutah osvoji nabito polno dvorano z dokaj zahtevnim občinstvom, na koncu pride do sklepa, da je to Osebnost, z veliko začetnico, kar pomeni neko izjemno zrelost, ki je vselej nad poprečjem ostalih. In če je kombinacija še bolj posrečena, kot je to pri Kennerju, je prisoten še nenavadno simpatičen, preprost nastop in samozavedanje tega, da je njegova umetnost v globoki soodvisnosti z občinstvom. Kennerju se verjetno ni treba bati za pianistično kariero, čeprav mu žirija ni podelila **prve nagrade**, te letos namreč sploh **ni podelila**. Tako se je moral kot najboljši pianist tekmovanja zadovoljiti z drugo nagrado. Ostala štiri mesta so razdelili kar šestim pianistom: 19-letni Japonec Yukiyo Yokoyama, ki zdaj študira v Parizu, je dobitnik tretje nagrade, Italijan Corrado Rollero in Rusinja Margarita Ševčenko si delita četrto mesto, Ana Malikova, prav tako iz Sovjetske zveze in Japonka Takako Takahaši, ki se izpopolnjuje na Akademiji Friderika Chopina v Varšavi, si delita peto nagrado, zadnjo, šesto nagrado pa je prejela 17-letna Parižanka Caroline Sageman. No,

Najmlajša udeleženka, 17-letna Parižanka Caroline Sageman je prejela šesto nagrado

za te pianiste nagrade niso samo priznanja, ki pomenijo okno v svet pianističnega koncertiranja, ampak tudi finančni uspeh, saj bi npr. prvonagrajencu prinesla celih 300 000 nemških mark, toda tudi druga in tretja nagrada sta dokaj ugledni in se ju ne bi sramoval niti kakšen ugleden teniški šampion.

Kot sem že omenila, med Jugoslovani Iva Pogoreliča doslej še nihče ni zasenčil,

Margarita Ševčenko, dobitnica četrte nagrade

med letošnjima najavljenima Jugoslovankama je nastopila le ena, in sicer v prvi etapi.

Sicer pa pianistično tekmovanje v Varšavi vedno znova opozarja na vso veličino Chopinovega genija. Ne vem, če bi glasba kateregakoli drugega skladatelja zmogla izvajanje in poslušanje 140 interpretov samo v 1. etapi. Mislim, da to zmore le Chopinova glasba. Toliko prelepe in izvirne melodike, barvitih harmonij in ritmov, toliko poezije, lirike, dramatike, strasti in hrepenenja, skratka neverjetne čustvenosti se nenehno prepletata v njegovi glasbi, da sploh ni čudno, da na vsakem tekmovanju, prihodnje bo spet čez pet let, znova z vseh mogočih zornih kotov osvetljujejo genialno osebnost tega velikega Poljaka, za katerega je značilna zvestoba ne le svoji rodni deželi, ampak predvsem umetniški ideji. Frederik Chopin je namreč natančno vedel, kje je izviren in močan, zato je ostal zvest enemu samemu instrumentu – klavirju.

Nevenka Leban

Kevinu Kennerju se ni treba bati za pianistično kariero, čeprav mu žirija ni podelila prve nagrade

S PIANISTKO TATJANO OGNJANOVIČ

o Dunaju, glasbenem šolanju, klavirju in predvsem o tem, da se glasbo poslušša in ne samo igra

Mlada umetnica **TATJANA OGNJANOVIČ** se v Glasbeni mladini ne predstavlja prvič. Pisati o nadarjeni pianistki z republiških in državnih tekmovanj, o koncertantki z glasbenomladinskih prireditvev in nazadnje, kot v slovo, o dobitnici študentske Prešernove nagrade je bilo za novinarje naše glasbene revije vedno zanimivo in lepo. Tatjana je po rednem šolanju pri nas odšla na izpopolnjevanje na Dunaj. Samo za eno leto, kot si je obljubila. Ostala je štiri leta in sedaj namerava ob končani tretji stopnji na naši Akademiji za glasbo zaključiti še študij na dunajski Visoki šoli. Povod za ta najin pogovor je bil njen nedavni koncert (Koncert za klavir in orkester v des-duru op. 10 Sergeja Prokofjeva) v okviru modrega abonmaja v Cankarjevem domu.

»Namenski pogovori« pri umetnikih niso kaj prida zaželeni. Tatjana Ognjanovič mi je kar kmalu dala vedeti, da se klasičnega spraševanja s snemanjem vred ne gre rada. In tako sem poskušala intervju preoblikovati na temo o... Po »con moto« uverturi se je pogovor razširil v obsežni »lento«, kot pravi Tatjana, v »dunajski tempo«. Malo je manjkalo, pa bi nama na koncu ušel še fotograf. Seveda mu kasneje ni bilo žal, da je vzgrajal v čakanju. Tatjana Ognjanovič zna očarati tudi brez klavirja. No, pa sem že pri moji temi.

■ Tatjana in Dunaj v letu pred velikim slavljem Mozartove glasbe.

Na Dunaju se glasba praznuje vsako leto. To je res center vrhunskih prireditvev, koncertov, opernih predstav. Dunajčani si lastijo Mozarta, kot da bi bil rojen na Dunaju, in ne v Salzburgu. Mogoče je letos Mozart še bolj v središču zanimanj kot pa ostala leta.

Opazim, da s pogovorom v »kaseto« ne bo šlo. Odslej naprej prijeten pogovor, vendar samo s svinčnikom in dobrim spominom.

■ V svet pianizma te je uvedla prof. Darinka Bernetičeva, ki je znana po svojem posebnem pedagoškem pristopu. Kakšno vlogo je igrala oz. še igra v tvojem odnosu do glasbe, izbora, presoje?

Zanimivo je, da vedno bolj spoznavam, kakšen vpliv je imela name. V njeno šolo sem prišla s štirimi leti in ostala vse do osemnajstega leta. K temu me ni nihče silil. Sama sem hotela ostati pri njej toliko časa, dokler se nisem čutila dovolj pripravljena, samostojne za vstop na

Akademijo za glasbo. Šola Bernetičeve je nedogmatična. Izhaja iz same glasbe. Tehnika ni v prvem planu, vse izhaja iz karakterja skladbe. Kolikor sebe poznam, lahko povem, da bi v kakšni drugi šoli, ki temelji na »treningu«, mogoče tudi pustila klavir. Pri njej sem spoznala tudi ogromno glasbene literature: od starih mojstrov, ne samo Bacha, Haendla, ampak tudi francoskih in angleških čembalistov, pa vse do skladb 20. stoletja. S petimi leti sem npr. že igrala skladbo Arnolda Schoenberga. Najlepše in seveda s tem tudi najbolj me je uvedla v svet francoske glasbe, impresionistov, sodobne glasbe. V Parizu je nekaj časa študirala in ji je bila zato ta glasba še posebej blizu. Nazadnje, kot zanimivost: šola prof. Bernetičeve se še vedno imenuje »eksperimentalna«. Verjetno ni eksperimenta na svetu, ki bi trajal toliko časa.

■ Na Akademiji je bila tvoj profesor naša svetovno znana pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova.

Že prej sem nekako vedela, da bo na Akademiji povsem drugače, da se bom morala navaditi na večjo samostojnost, zato sem tudi toliko časa ostala na srednji glasbeni šoli. Kljub vsemu me je sam način akademskega študija v začetku zelo presenetil. Prof. Dubravka Tomšič-Srebotnjakova ima bogate koncertantne izkušnje in že s samim obsežnim znanjem in poznavanjem glasbene literature študentu ogromno da. Na Akademiji sem se naučila biti samostojna, in to je zelo veliko.

■ In nazadnje, tvoja zadnja dunajska izkušnja pri prof. Hansu Petermandlu?

Tudi tukaj me je sam začetek »šokiral«. Moj profesor je zaverovan v avstrijsko-nemško tradicijo. To je na eni strani tudi dobro, saj je Dunaj znano mesto klasične tradicije Beethovna, Schuberta, Brahmsa. Na drugi strani pa me moti, da ne mara nekatere glasbe, ki je meni pri srcu, npr. Prokofjeva. Je pa toliko iskren, da mi daje v tem popolno svobodo.

Rada bi poudarila, da so vsi trije profesorji (prof. Bernetičeva, prof. D. Tomšič-Srebotnjakova in prof. H. Petermandl) zame zelo pomembni. Vsi trije so mi pomagali, da sem sama sebe lažje poiskala.

■ Šolanje v dveh različnih krajih, na dveh različnih akademijah, ti daje možnost kritičnega vpogleda v naše in avstrijsko glasbeno šolstvo.

Miha Čelcer

Tatjana Ognjanovič, tokrat v Ljubljani ob Ljubljanici

Nižje glasbeno šolstvo je pri nas zelo dobro organizirano. V Avstriji, kolikor sem lahko spoznala, je vse bolj prepuščeno sreči oz. stihiji. Veliko je privatnih učiteljev, med katerimi nekateri učijo dobro, drugi pa slabo. Akademija je tudi popolnoma drugače organizirana. Letni izpiti iz glavnega predmeta, klavirja, ne obstajajo. Obstajata pa dva diplomska izpita. Prvi diplomski izpit se opravlja po petih letih in zajema obsežen koncertni program. Za drugi diplomski izpit pa je potrebno poleg preglednega programa skozi različna obdobja pripraviti še posebno pisno nalogo. Torej, če se zamisliš, moraš trdo delati vsa študijska leta, tudi brez zaključnih izpitov, kajti diplomski izpit lahko ponavljaš samo enkrat.

■ Letošnje leto je v znamenju tekmovanj, npr. F. Chopina, P. I. Čajkovskega. Ali so tekmovanja nujno potrebna pri uveljavljanju mladih pianistov?

Seveda so. Lahko bi rekla, da so nujno zlo, če se hočeš uveljaviti kot vrhunski pianist. Vendar mislim, da moraš biti pravi tip za tekmovanja. Sama vem, da nisem. Le redko mi uspe pozabiti, da igram komisiji, ki šteje samo napake. Mislim, da se mi je zgodilo samo dvakrat, ko sem lahko pozabila, da igram na tekmovanju; prvič v Zagrebu na državnem tekmovanju in drugič lansko leto, na Beethovnovem tekmovanju na Dunaju, vendar to v II. etapi. V III. etapi tega nisem več zmogla in tako sem za las zgrešila finale. Tekmovanje je po mojem mnenju tudi

preveč. Zmagati moraš na enem izmed večjih. Vendar tudi ni vedno nujno, da kariero po zmagi vedno uspešno nadaljuješ. Če vzamem za primer ravno zmagovalca Chopinovega tekmovanja Dang-Thai-Zonga, ki je sedaj kar nekako utonil v pozabo. Mogoče sem idealist, vendar bom sama poskušala drugače. Na kakšno tekmovanje se bom verjetno še prijavila, vendar mi ne gre za slavo svetovnega pianista in bom vesela, če se bodo moji koncerti še naprej uspešno množili, kot so se v zadnjem času začeli.

■ **Kreativnost in poustvarjanje nista vedno povezana, pogosto gre tudi samo za interpretacijo interpretacije. Ali te je kdaj strah pred čisto osebno interpretacijo?**

Strah, da, seveda. Koga pa ni? Vendar sem mnenja, da je ta strah vcepljen. Pri interpretaciji se mi zdi najbolj pomembno, da si prepričljiv. Upoštevanje samo komponistove volje je lahko dvorezen meč. Če hočeš popolnoma slediti skladatelju, se lahko zgodi, da se z delom ne boš mogel zblížiti, poistovetiti. Dobesedno razumevanje glasbe je lahko včasih tudi napačno. Vzemimo npr. ekstremni primer Skrjabina, ki je enkrat v *diminuendo* zapisal še *crescendo*.

Druga skrajnost pa je popoln odstop od norm. Tukaj moraš biti absolutno prepričljiv, sicer je bolj varno, da uporabiš prvo možnost. Obstajajo tudi glasbeniki, ki hočejo sebe »projicirati« in pri tem zlorablajo glasbo. Če se hočejo uveljaviti na ta način, bi bilo bolje, da sami komponirajo.

V interpretaciji poskušam vedno najti neko harmonijo s skladateljevo voljo in mojo zamisljivo, prav tako pa je pomemben sam prenos na poslušalce in njihov odziv. Interpret je »medij«, ki prenaša glasbo na »sprejemnik«, občinstvo. Zame je pomemben npr. tudi element »improviziranja«. Do popolnosti naštudirana skladba ne pomeni, da delu ne pustim malo svobode. Najlepši so zame trenutki na koncertu, ko se mi posreči uresničiti idejo, ki se mi v tistem hipu utrne.

■ **Omenila si »improvizacijske elemente«, ki naj bi jih interpret nosil v sebi. Ali si kdaj sama poskusila komponirati?**

Sem, vendar skladbe nisem nikoli nikomur pokazala, ker se mi je zdelo, da ni dovolj dobra za javnost.

■ **Kaj pa dopuščena možnost improvizacije, npr. v kadencah? Bi lahko zaigrala svojo kadenco v kakšnem Mozartovem koncertu?**

Raje ne bi. Mogoče nekega dne... Do sedaj sem igrala koncerte, ki imajo zapisano originalno kadenco, razen v Mozartovem koncertu KV 466. Pianisti izberejo navadno Beethovno

P O G O V O R

»rešitev«. To se mi zdi tudi najbolje. Beethoven je dobro poznal Mozartovo glasbo, obenem pa je bil še odlični skladatelj. V tej kadenci je velik Beethoven in ni poskušal biti majhen Mozart. Ali ni to bolje?

■ **Zanimivo pri tvojem izboru je, da kot svoj »adut« ne ponujaš romantične glasbe 19. stoletja, ampak glasbo 20. stoletja, če pomislim na zadnji abonmajski koncert ali na izdano ploščo.**

No, igrala sem tudi veliko romantike. Npr. Schumannov Karneval.

■ **Da, vendar tistega običajnega programa, pri katerem želi briljirati večina pianistov, ne.**

No, že mogoče. Morda se pa prav zaradi tega nisem odločila za ta program (ha, ha).

■ **Za svoj drugi »veliki« koncert si izbrala Koncert v des duru op. 10 Sergeja Prokofjeva. Te je med ostalim inspiriral tudi »prokofjevski« humor v glasbi?**

Da, verjetno. Nasploh pa mislim, da so glasbeniki preveč resni. Si lahko zamisliš, kakšen hec je bil, ko je Prokofjev na svojem diplomskem

koncertu razdelil profesorjem, ki niso vedeli, da nadarjeni pianist tudi komponira, note in ob spremljavi prijatelja zaigral koncert? Ta koncert ima res enega »hudička« v sebi.

■ **S skladateljem Skrjabinom imata skupno lastnost zlivanja barv s toni, tonaliteta, t. i. sinestezijo.**

Ko sem to ugotovila, sem si rekla: »Vidiš, pa je še kakšen »utrganc«, ki tako povezuje barve in tone, tonalitete.« Barve včasih povezujem tudi s črkami, številkami, karakterji, razpoloženji. Skrjabin je zame res nekaj posebnega. Neki moj znanec je dejal, da moraš imeti zanj posebno antenco.

■ **Verjetno, jo ti imaš. Dvakrat pa ni potrebno vprašati, ali najraje igraš Skrjabina?**

Rada igram skladbe, ki jih igrajo radi tudi ostali pianisti, med tistimi deli, ki jih ne igrajo vsi radi, pa igram najraje Skrjabina.

■ **Komu pa najraje igraš?**

»Najmanj rada« igram kakšni izpitni ali tekmovalni komisiji ali pa snemalnemu traku. Težko se znajdem v studiju, kjer ni nobenega odziva občinstva. Na koncertu gre za komunikacijo med skladateljem, mano in občinstvom. V studiju ena stran komunikacije odpade. Zelo rada pa zaigram tudi sama sebi. Takrat si rečem: »Kaj pa se Tanci danes poslušaja?«

■ **Tole je pogovor za glasbeno mladino. Lepo bi bilo, če sporočiš kaj tudi mladim glasbenikom.**

To bo pa težko. Prvo, kar bi rada povedala; če hočeš z glasbo doseči določen cilj, npr. svetovno kariero, veliko denarja, čast in slavo in ti je ta cilj pred glasbo samo, potem vse to nima nobenega smisla.

■ **Glasba ni koncertant.**

Da, je preveč lepa in čudovita, da bi jo smeli izrabljati. Jaz sama nikoli nisem sanjerala, da bom velik pianist. Pri dvanajstih letih pa sem že govorila, da bom klavir... Ali učila ali pa igrala. Glasba ni samo nastopanje. Prav rada bom glasbo posredovala tudi s poučevanjem.

■ **In za konec?**

Kaj ste si vedno želeli vprašati, pa niste hoteli?

■ **No, torej...**

Nihče me še ni vprašal, kako se imam jaz, ko igram. Ker sem tudi egoist, se moram imeti »fino«, kar se skoraj vedno tudi imam. Če se mi kdaj ne posreči, potem s koncertom nisem zadovoljna. Če mi z glasbo ne bi bilo lepo, bi delala pa kaj drugega, a ne?

Veronika Brvar

GLASBENA MLADINA NA OBISKU PRI ABRAHAMU

17. oktober je. Sedim v veliki dvorani bruseljske Palače lepih umetnosti na jubilej- nem večeru Glasbene mladine in se sku- šam zavedati, da je trenutek posebno slovesen, saj je natančno pred petdeseti- mi leti prav tu potekal koncert, ki je v sebi nosil prvo klico glasbenomladinske ideje. Kot vsak slavnostni koncert je tudi

ta nekoliko predolg in nekoliko preveč paraden, nastopajo eminentni solisti, kot je na primer Jean-Pierre Rampal, ob njih pa seveda odlični mladi izvajalci; občinstvo je mešano – po starosti in narodnosti, kot se za priliko, vredno mednarodne pozornosti, spodobi. Kljub imenitni iz- vedbi Brittnovega Vodnika po orkestru, ki me navdušuje, mi misli bega vprašanje – kaj pravzaprav je Glasbena mladina?

Je to ideja, gibanje, organizacija, stop- nička na poti mladega glasbenika, vzgoja mladega občinstva? Najbrž vse to in še

več, odvisno od okolja, kjer nekaj navdu- šencev pod imenom Glasbena mladina spodbuja kulturno življenje. Navdušen- cev pravim zato, ker je le njim lahko privlačna ta nehvaležna naloga vzgojite- lja, ki ni vzgojitelj, animatorja, ki ni le animator, izvajalca, ki je še vse drugo poleg tega...

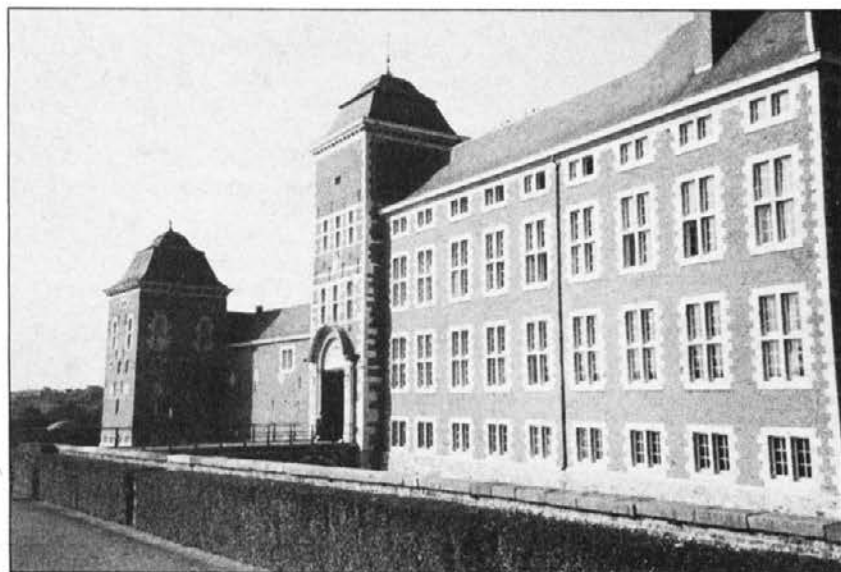

Med skupinami iz Belgije, Francije, Velike Britanije, Kanade, Švedske, Danske, Češke, Izraela in Slovenije je bil tudi mladi ansambel Afinis iz Finske, ki se posveča predvsem najsodobnejši glasbi in improvizaciji. Njihova članica, odlična saksofonistka, je tudi po koncertih vzbujala pozornost.

Eden prvih animatorjev v Belgiji, zdaj pa že dolga leta sekretar Glasbene mladine frankofonske Belgije, Claude Micheroux, glavni organizator glasbenomladinskega festivala v Wégimontu.

Sama zamisel se je rodila leta 1940 ta- kratnemu generalnemu direktorju bru- seljske Filharmonične družbe, gospodu Marcelu Cuvelieru, katerega pozornost je vseskozi veljala mladim. (Osnoval je tudi tekmovanje Eugène Ysaye, ki je pozneje preraslo v Mednarodno tekmo- vanje kraljice Elizabete.) Ko je leta 1941 spoznal svojega kolega v Parizu, gospoda Renéja Nicolija, se je zamisel in tudi konkretno delovanje pod imenom Je-

Glasbena mladina Belgije je v svoji petdeseti sezoni pripravila neverjetno število prireditev, posebej se je potrudila v oktobru, ko so se v Bruslju srečali delegati Generalne skupščine Mednarodne zveze Glasbene mladine (Fédération internationale des Jeunes Musicales). Pet dni sestankov in koncertov je sklenila Glasbena mladina Liègea, ki je v gradu Wégimont priredila tridnevni festival glasbeno-mladinskih programov.

V Liègeu je nastopil tudi imenitni mladi ansambel Regent Wind Quintet iz Velike Britanije, ki je hudomušno izvedel Beriovo skladbo op. Zoo (V živalskem vrtu), v kateri se glasba prepleta z govorom in oponašanjem živali.

Utemeljitelj Glasbene mladine, gospod Marcel Cuvelier, ki je gibanje v Belgiji in nato tudi v mednarodnem okviru vodil od začetkov leta 1940 do svoje smrti leta 1959

Zadnjih sedem let je predsednik Mednarodne zveze Glasbene mladine zdravnik in velik glasbeni ljubitelj iz Barcelone, gospod Jordi Roch.

PORTRET Z LETNICO

koncertnih dogodkov za mlade, v stotine glasbenih tečajev in glasbenih taborov, v desetine tekmovanj, festivalov, kvizov...

V vsaki deželi, kjer Glasbena mladina

Dolgoletni sodelavec Glasbene mladine, najprej častni in nato deset let (od leta 1974 do 1984) poklicni sekretar Mednarodne zveze, gospod Hadelin Donnet, ki je veliko prispeval k organiziranosti po svetu in se izredno zavzemal tudi za razvoj mednarodnega glasbenega tabora v Grožnjanu.

Desetletnico je letos praznovala tudi ena največjih francoskih akcij – večdnevni festival z naslovom Musiques aux Lycées et Collèges, v katerem se predstavljajo mladi glasbeniki – srednješolci z najrazličnejšimi glasbenimi smermi, od čiste klasike do rocka in jazza.

nesses Musicales začelo širiti. Mednarodno zvezo Glasbene mladine so ustanovili leta 1946, ko je pristopilo še nekaj zahodnoevropskih dežel, leta 1950 tudi Kanada, ki je danes poleg Belgije in Francije najmočnejša organizacija.

Od osnovne ideje, da bi mladi lahko neobremenjeno poslušali glasbo v svojih okoljih, šolah in klubih ter koncertnih dvoranah, da bi se spoznavali z živo glasbo prek njim primernih programov, se je gibanje razraslo v tisoče drobnih

živi in deluje – takšnih je na svetu nekaj več kot štirideset – ostaja osnovni cilj enak: mladim približati čimveč dobre glasbe, pri tem pa se ne podrežati niti pedagoškemu sistemu niti glasbenemu biznisu, kot je pred kratkim lepo sklenil svoje poročilo predsednik švicarske Glasbene mladine, dirigent in skladatelj Türieg Bräm.

Glasbena mladina je ena redkih organizacij, ki je nastala in se razvijala popol-

noma neodvisno od političnih interesov. Že prvo leto (1940) so v Bruslju zbrali okrog 1400 mladih članov, ki so jim v tisti sezoni ponudili štiri velike simfonične koncerte, posvečene belgijski, nemški, francoski in ruski glasbi! Zanimivo je tudi to, da je prav v zahodni Evropi, svoji zibelki, glasbenomladinska organiziranost vključevala neke vrste delegatski sistem, ki deloma živi še danes: poverjeniki, mladi animatorji oziroma »delegati«, kot so jih v začetku imenovali, so v svojih okoljih skrbeli za obveščanje o programih, za povezanost, lastno aktivnost.

Glasbena mladina Madžarske, ki je lani dopolnila 25 let, se posveča predvsem glasbenim taborom. Eden najbolj znanih, ki ga skoraj vsakič obišče tudi nekaj slovenskih glasbenikov, je v Pescu. Lani je tam 250 mladih glasbenikov iz raznih dežel izvedlo celo Verdijev Rekviem.

V Sloveniji smo bili tudi tokrat previdni, kot je naša navada. Kmalu po letu 1950 so naši glasbeniki, ki so v Franciji prišli v stik z Glasbeno mladino, skušali podobno organiziranost spodbuditi tudi v Sloveniji, a se je zataknilo pri politikih. Ideja je bila zahodnjaška in zato a priori nezaželena! Tako so mnogi naši najboljši mladi glasbeniki, na primer Trio Lorenz, sodelovali z Glasbeno mladino v Zagrebu in Beogradu, kjer so se začuda politični krogi precej prej omehčali in uvideli koristnost takšne organizacije... Po letu 1960 se je premaknilo tudi pri nas, najprej v Ljubljani in Mariboru, v začetku leta 1970 pa je zaživela tudi Glasbena mladina Slovenije, najprej z revijo in šolskimi koncerti, nato s kvizom, simfoničnimi matinejami, glasbenim taborom, tematskimi publikacijami, kasetami...

Kaja Šivic

Z DIRIGENTOM ANTONOM KOLARJEM

Ob izidu njegovega literarnega prvenca

Slovenski dirigent Anton Kolar, ki že precej let ne dela »doma«, ampak vodi orkester beogradske opere, ob tem pa zelo pogosto dirigira v tujini, predvsem v Nemčiji in na Švedskem, je pred kratkim izdal knjigo z naslovom **Poem ekstaze**. Drobna, lepo opremljena knjiga, ki jo je založila Didakta iz Radovljice, seveda na prodajnih policah ne vzbuja posebne pozornosti, saj si marsikdo ne zna razložiti, kaj naj bi

Anton Kolar, fotografija na naslovnici knjige **Poem ekstaze**

naslov pomenil, in si prvi trenutek ni na jasnem, ali gre za leposlovje, pesmi ali kaj tretjega. In res bi pisanje težko opredelili z običajnimi literarnimi definicijami, saj je preplet izpovedi, opisovanja in komentiranja. Po daljšem uvodu se zvrstijo izredno zanimivi opisi danes največjih dirigentov, med njimi dveh že pokojnih, Karajana in Bernsteina.

Kdaj ste začeli gojiti misel na pisanje, je ta tema dolgo tlela v vas?

Kar je v knjigi literarnega, je dolgo tlelo v meni, posebno prvi del. Za pisanje pa sem se odločil iz več vzrokov. Najprej zato, ker ne bi rad pozabil svojega jezika – pet let sem delal v Nemčiji, zdaj pa sem

P O G O V O R

že deset let v Beogradu. Najmočnejši vzgib pa je bil odhod Karajana. Na pisanje o dirigentih sem pomislil, ko sem na TV videl posnetek njegovega slovesa od Berlinske filharmonije. Takrat sem dojel, da tega dirigenta nikdar v življenju ne bom več videl. Takšne dokončne odločitve so v meni vedno vzbujale nemir. Takrat sem začel pisati, nato pa se je vse skupaj razširilo, nekoliko tudi pod vplivom knjige Sira Adriana Boulta, ki sem jo prevajal in v njej našel podobne opise velikih dirigentov, kot sem si jih sam zamišljal. Tretji razlog je bila čisto literarna želja v meni, ki sem jo od nekdanj čutil. Morda je vplivalo tudi to, da sem v tujini prebral veliko knjig o dirigentih ali pa del izpod dirigentskega peresa, na primer Bernsteina, Furtwänglerja, medtem ko pri nas nisem našel ničesar podobnega.

Od kod zamisel o uvodu, v katerem na izredno osebni način opisujete lastno otroštvo in razvoj vaše afinitete do glasbe?

Uvod me je preganjal vsaj deset let. Začetek govori o tem, v kar sem trdno prepričan, da so vse zasnove že v otroku. Imeti mora le prave ljudi okrog sebe, da ga vodijo po pravi poti, da se razvije. Kajti razvije se lahko le tisto, kar je. Določeni del je namenoma grški, Grki so me namreč v mladosti strašno okupirali, predvsem kultura in filozofija, še posebej pa neodgovorjeno vprašanje, kakšno glasbo je slišal Odisej. Ne morem si zamisliti niti ritma, niti harmonije, niti sloga, nobenih podatkov nimamo o tem, kakšna je ta glasba bila. Vemo le to, da je bila božanska, tako močna, da se je moral Odisej privezati. Še bolj zanimivo je, da Homer ve za to glasbo, da jo v svojih delih poudarja kot najpomembnejši element človekove izobraženosti. In res je bila menda glasba v stari Grčiji pomembnejši predmet celo od matematike. Kolikor danes vemo o glasbi stare Grčije, je bila precej nerazvita, brenkali so na liro in trobili v aulos, sam pa si božansko glasbo predstavljam čisto drugače, vokalnoinstrumentalno delo z ženskim zborom, ki prekrasno prepeva... V svoji knjigi napišem, da je od vseh umetnosti glasba najbolj zanimiva po tem, da jo lahko tako rekoč neprenehoma poslušamo, da isto skladbo slišimo danes tako, čez nekaj let pa čisto drugače, vedno odkrivamo kaj novega. Prepričan sem, da je tako zato, ker je notni zapis samo torzo in se nam ista skladba zdi v drugi interpretaciji spet zanimiva.

Sami ste študirali tudi kompozicijo. Kako natančno, menite, skladatelj sliši svojo glasbeno zamisel z notranjim sluhom?

V klasiki čisto gotovo ne zelo natančno, tam je bila čvrsta predvsem oblika, dinamične oznake so enotne, na primer forte imajo vsa glasbila napisala enako. Zato je dirigent tisti, ki ureja končni zvok orkestra. V tem obdobju je po moje edino Mozart imel res močno predstavo o glasbi, ki jo je pisal. Pri tem je bil konkreten proizvajalec predstave in ni mogel ustvarjati svojih idealnih zamisli, saj je glasbo prilagajal glasbenikom, ki jih je imel na razpolago. In vendar je skoraj vsako njegovo delo nazadnje fantastična celota! Sam sem kompozicijo študiral in tudi diplomiral z védenjem, da ne bom skladatelj. Šlo mi je za to, da spoznam proces nastajanja partiture, ki jo bom kot dirigent moral poustvarjati. Sem pa prepričan, da morajo tudi dirigenti imeti v sebi delček ustvarjalnosti... Sam sem v sebi vedno čutil ustvarjalni moment in ko sem opravil študij kompozicije, sem bil kar malo razočaran, ko sem videl, da se v to smer ne bom razvil. Zato mi je knjiga še posebna spodbuda, saj čutim, da se je del ustvarjalnosti prelil v literarno plat.

Posebna draž vaše knjige je iskrenost, pristnost...

Vedel sem, da si ne smem niti malo lagati, ker mi potem tudi bralci ne bodo verjeli. Zato tudi ima v knjigi otroštvo tak pomen. Saj bi delu lahko dal naslov Veliki dirigenti in objavil samo drugi del, vendar mi je šlo od vsega začetka za nekaj več, pa tudi naslov sem hotel povezati z glasbo. Pisanje sem skušal spravit v obliko Ravelovega Bolera – se pravi v nek crescendo, ki naj bi vodil vso idejo, medtem ko je naslov konkreten. Sam pri sebi sem namreč čutil, da bi lahko kot dirigent res nekaj dosegel, ko sem prvič dirigiral Skrjabinovo Poème d'extase. Začetek je pri dirigentih namreč skrajno občutljiv, noben instrumentalist ne pozna takšnih težav, da igraš na glasbilo, ki ga nimaš, ki ga ne moreš vaditi... In nato pride strahotni trenutek, ko samo z znanjem teorije dobiš priložnost, da pokažeš, kaj zmores. Če ti takrat spodleti, se lahko vrata za zmeraj zapro. Prepričan sem, da veliko talentiranih ljudi propade prav zaradi tega. Sam sem imel srečo, da sem še kot študent pel v zboru, sedel v orkestru kot tolkalec in orkester poznal do obisti. Ko namreč stopiš za dirigentski pult, stojiš pred ljudmi, ki s svoje plati glasbo odlično poznajo in te v trenutku ocenijo!

In za konec nazaj h knjigi. Kakšna je pot do izida?

Najprej te je strah, ne veš, kako bi se lotil naloge, saj si tako poln svojih misli, da zgubi občutek, ali tvoje pisanje sploh koga zanima. Nato te opogumijo mnenja najbližjih prijateljev... Založnika sem iskal skoraj eno leto, nato sem ga slučajno našel »doma«, čez cesto«, namreč v Radovljici. Od takrat dalje je šlo zelo hitro in knjiga je tu.

Zapísala **Kaja Šivic**

LEONARD BERNSTEIN

»Samo, da ne bo nekrolog!« mi je zabičala urednica. »Pust, turoben in žalosten.«

»Nekrolog? Nekrologa še napisati ne znam. Poleg tega, zame Bernstein ni mrtev. Žive in večno prisotne so vse misli, ki so mu kot žareče iskre švigale iz glave, samo da je odprl usta. Ali naj opišem dragocene sekunde, ki sem jih preživel z njim?«

»Mene vprašuješ, kaj naj napišeš. Sestavi nekaj posebnega! Ali nima nič invencije?« mi je ostro odbrusila. Sedel sem in začel tuhtati.

»Prezvetna urednica,« sem jezno zagodrnjal. »In še zmerja me, da nimam invencije.«

Čakaj? Invencija? Morda pa je to lahko izhodiščna točka mojega zapisa! Bernstein je bil vendar najbolj inventiven dirigent, kar sem jih kdaj videl. Če mu je kdo kdaj kaj zameril, mu nihče ni mogel zanikati izredne inventivnosti dirigiranja. V njem je kar vrelo in kipelo. Tudi skakati je znal. Če je hotel doseči komaj slišen pianissimo, je pokleknil pred glasbenika. Če ni bil zadovoljen s crescendo, ko je orkester gnal v demonično gradacijo, je sarkastično zakričal:

»Come on, gipsy!«

Inventivnost izvira iz ustvarjalnosti. In kaj je ustvarjalnost?

Kako sem že zapisal v svojo knjigo? Včasih so rekli, da je ta od boga. Prav rad bi jo pocukal za rokav in jo pobaral:

»Hej, počakaj, kdo pa je gospod Bog? Še noben astronaut ga ni srečal, čeprav je res, da je s svojimi smrdečimi dvotaktnimi raketami prispel le do najbližjih planetov našega osončja. Morda pa gospod Bog živi mnogo dlje? Morda meri svoje razdalje z milijoni svetlobnih let? Mozart nam je že zdavnaj rekel, da ni nič kriv, ker je napisal tako dobro glasbo. Njemu so jo narekemale zvezde (citaj iz knjige Najlepša pisma W. A. Mozarta)«.

Kipeče ustvarjalnosti Bernstein ni izkazoval samo za pultom, temveč jo je tudi zapisoval. Morda se mu vse kompozicije niso posrečile, toda v večini njih orkester kar poka od nabite energije. In kako hitro jo briše uvertura Candide. Še preden dobro zajameš sapo, je že konec.

K Bernsteinu me je pripeljal moj sošolec Justus Frantz, imeniten pianist in še boljši poslovnež, ustanovitelj severnonemškega festivala Schleswig-Holstein. Z Bernsteinom in Newyorško filharmonijo je posnel Dvořakov klavirski koncert in na mojo prošnjo vprašal maestra, če bi mi dovolil pokukati v njegovo delavnico.

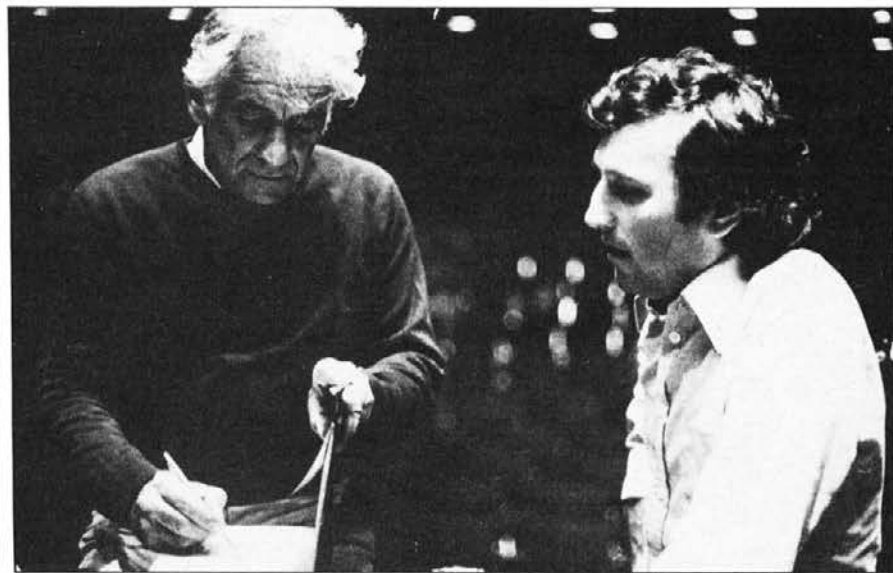
»V New York naj pride!« je privolil.

Nisem imel toliko denarja.

»Potem pa naj pride poleti v Salzburg!«

V A J E V S L O G U

Skoro mesec dni sem bil z njim. Ko nas je nekaj mladih nadobudnežev skakljalo okoli njega, nas je takoj prevzel s svojo odprtostjo in širokosrčnostjo. Za vsakogar je našel čas, z vsakim se je pogovoril. Včasih nas je celo kaj vprašal. Tako se je po generalki za prvi koncert obrnil k meni in se pozanimal, ali se v vrtoglavem finalu pravega stavka 5. Sibeliusove simfonije še slišijo godalni instrumenti.

Leta 1977 je v Beljaku dirigent Anton Kolar Leonardu Bernsteinu pokazal prevod njegove knjige *Joy of Music*, ki je izšla pri založbi Mladinska knjiga v prevodu Marijana Lipovška pod naslovom *Srečne ure ob glasbi*. Leonard Bernstein je posvetilo namenil vsem mladim ljubiteljem glasbe

Foto Marko Aljančič

»Trobila so malo premočna,« sem odgovoril s tresečim glasom, presenečen, da se lahko maestro toliko poniža in me vpraša za mnenje. »V tem je pa problem simfonije,« je razburjeno odgovoril.

»Godala igrajo najtežje virtuozne stvari v zanje neprijetnem Es-duru, trobila pa si s celimi notami dajejo duška v crescendo. Zvečer jih bom malo utišal,« je rekel s svojim hripavim glasom.

Na priprave za drugi koncert, ko je bila na sporedu 8. Mahlerjeva simfonija, je prišel tudi Justus. Hodila sva na vse vaje, se z njim, ko je bil ves izmučen in je rad popil čašo viskija, pogovarjala o vseh problemih ogromne simfonije in o Gustavu Mahlerju. Vprašala sva ga, če bi ga smela povabiti na kosilo ali večerjo. Bil je preveč zaseden z intervjuji in pomembnejšimi ljudmi, kot sva bila midva. Ko je videl najina razočarana pogleda, je hitro rekel: »Dobro. Jutri zjutraj pridita pred generalko k meni v hotel! Bomo skupaj zajtrkovali in kakšno rekli.«

Zgodaj zjutraj sva že stala na vrtu pred hotelom in gledala, kdaj se bodo odprle polknice na oknu njegove sobe. Ko jih je maestro odprl, sva zagledala skuštrano glavo in dobrodušno krmežljav obraz.

Pomahal nama je, naj prideva gor. Po obilnem zajtrku nama je Bernstein ponudil polno posodico velikih multivitaminskih tablet. Sprva sem se branil, ker sem navajen vitamine jesti v naravni obliki, vendar sem iz vljudnosti eno moral vzeti. Toda, ko sem si jo vtaknil v usta, je nisem mogel pogoltniti. Justus me je gledal in vprašal, zakaj sem se tako zresnil in sem čisto tiho. Ko sem mu hotel odgovoriti, da je ne morem pogoltniti, mi je iz odprtih ust prhnil bel prah napol raztopljene tablete in se razpršil po celi mizi. Oba sta prasnila v smeh, a meni je bilo nerodno, da bi se v zemljo pogreznil:

»Le kaj si bo Bernstein mislil o meni? Še navadne tablete ne znam pogoltniti, kaj šele dirigirati.«

Po zajtrku smo sedli v ogromno mercedesovo limuzino s šestimi vrati. V njej je bilo toliko prostora, da bi otroci lahko odigrali majhno nogometno tekmo. Sedel sem na zadnji sedež in, če bi hotel videti šoferjeve instrumente, bi potreboval daljnogled.

Ko smo se pripeljali pred Festspielhaus, je Bernstein tam čakala množica najmanj dvesto ljudi.

»Maestro, karte so razprodane, a če tudi ne bi bile, so za naše prazne žepe predrage. Ali smemo z Vami na generalko?«

»Vsi za mano!« je zamahnil z desno roko.

»Prepovedano! Prepovedano!« so kričali strogi pazniki, navajeni za Karajanove generalke zaklepati dvorano.

»Danes ni prepovedano!« jim je Bernstein ostro zabrusil. »Mladi ljudje, če nimajo denarja, morajo hoditi na

generalne vaje, da slišijo dobro glasbo!« in vsa množica je mimo jeznih vratarjev veselo odkorakala v dvorano.

Tak je bil! O izvedbi 8. Mahlerjeve simfonije sem že v svoji knjigi zapisal takšne slavonspeve, da bi tule ponovil samo en stavek. Med koncertom sem dejansko dobil občutek, da Bernstein kliče Stvarnika, ga sprašuje, zakaj smo tu, zakaj tako kratko trajamo, še preden vzemo za odgovore, izginemo.

Ponosen in presrečen sem, da sem Bernsteinu prav v Ljubljani priredil veliko veselje in pristrčno, ganljivo srečanje. Spoznal sem ga z vnuikom njegovega velikega učitelja Fritza Reinerja. Zgodovinsko je dokazano, da je Reiner v Ljubljani naredil dve hčerki, ki ju je poznala tudi moja mama. Ena od njiju je rodila sina, ki je nehote postal Reinerjev vnuk. Ker je ravno v tistem času začel pisati knjigo o svojem dedku, me je prosil, če bi ga spoznal z Bernsteinom, ki bi mu kot njegov učenec lahko dal pomembne podatke. Ko sem ga po nepozabnem koncertu z orkestrom Radia München odpeljal v Bernsteinovo garderobo, ni bilo začudenju, objemanju in poljubljanju ne konca ne kraja. Bernstein ni mogel verjeti, da bo v zanj neznani in majhni Ljubljani srečal vnuka svojega velikega učitelja, ki ga je nadvse spoštoval in cenil. Tudi meni se je, po bogati večerji in popiti steklenici viskija, ves ganjen zahvaljeval in rekel, da mi tega ne bo nikoli pozabil.

Umrl je na noč pred mojim koncertom, ko sem gostoval v Händlovem rojstnem mestu Halle in s tamkajšnjo filharmonijo pripravljaj koncert. Dopoldne, ko so prišli glasbeniki na generalko, so mi povedali, da maestra ni več. Novico sem sprejel kot informacijo in me ni nič prizadela. Samo skomignil sem z rameni. Popoldne, ko sem ostal sam v hotelski sobi in se šele takrat zavedel, kaj se je zgodilo, pa me je zgrabilo. Močno, boleče in zelo globoko v notranjost. Nisem in nisem se mogel pomiriti in zaskrbelo me je, če bom zvečer sploh lahko dirigiral. Ob sedmih zvečer se je pripeljal filharmonični šofer pome v hotel. Še v avtomobilu je vse v meni drgetalo. Vsake toliko sem potihoma zasmrkal.

»Ali ste bolni?« me je šofer zaskrbljeno vprašal.

»Ah, ne, ne! Malo sem se prehladil in mi teče iz nosa. Poglejte, kakšno čudno vreme je zunaj.«

»Da, da. Ne vem, kaj se dogaja z današnjim vremenom,« je pomirjen dejal in odpeljal čez križišče.

Ko sem vse to zapisal, sem se spomnil ljubeznive urednice, ki mi je dala idejo.

»Samo, da ne bo nekrolog!«

In tudi ni.

Anton Kolar

THE MISSION DELIVERANCE TOUR

Kako priti v stik s skupino The Mission brez

»press« izkaznice? Srečaš njihove tehnike in jih povabiš v K4. Kamor gredo tehniki, gre skoraj sigurno tudi skupina, saj so na turnejah to njihovi edini stalni prijatelji. Tako so se spodobno naliti prikotalili do K4 in na ves glas rjovel: »Mi smo za Sex Pistole, mi smo za Sex Pistole!«

The Mission kljub slavi niso izgubili smisla za humor. To so dokazali tudi v Ljubljani

Prva neuradna izjava na vprašanje, kako postati slaven, ki jo je izrekel Dave Wolfenden, je bila: »Drink as much as possible, take as many drugs as possible and fuck the music!« Glede na neprepričljivo razmerje krvi in alkohola v njegovih žilah, ta izjava ni bila posebno presenetljiva. Iz razgovora, ki je sledil, je bilo moč ugotoviti, da se v glavnem dobro počuti pri nas, da pa ga dokaj moti dež, ki spremlja skupino že od samega začetka turnee. Bil je zadovoljen, saj so na celi turneji prvič pri nas imeli dva prosta dneva zapored. Pred tem so obiskali več italijanskih mest, kar le ni ostalo brez sledi.

Turnee so v glavnem bolj utrjujoče zadeve, kot pa si povprečen zemljan

predstavlja. Koncert sam niti ne toliko, kot pa vsa količina piva, popita pred in po njem. Po Davejevi razlagi je turneja le veliko vožnje in še več pitja. Po razlagi enega od tehnikov, ki zasluži 500 funtov na teden, pa gre tudi za veliko trdega dela.

Poleg petih glasbenikov: **Wayne Hussey** (vokal), **Craig Adams** (bas/klaviature/vokal), **Mick Brown** (bobni), **Paul Etchelles** (kitara), **Dave Wolfenden** (kitara), je v turnejo vključenih še petnajst tehnikov, trije vozniki, dva kuharja (vso hrano namreč vozijo s seboj), Tour Manager, z njimi pa potuje še pet do deset fanatičnih oboževalcev. Vsi skupaj se prevažajo z dvema avtobusoma, dvajset ton opreme (26000 W ozvočenje, light show, 15 kitar, instrumenti itd.) pa je naložene na velik priklopnik.

Na koncertih uporabljajo poleg bobna tudi ritem mašino, za polnejšo ritem

sekcijo. Vso opremo plača založniška hiša, za katero snemajo plošče, stroški pa se ji s prodajo plošč nekajkrat povrnejo. S turnejami torej denar izgubljajo, saj s prodajo vstopnic ne pokrijejo niti osnovnih stroškov celotne ekipe. S prodajo plošč pa na leto vsak član skupine zasluži okrog petsto tisoč funtov. V intervjuju naslednjega dne v sobi 219 hotela Lev pa sem izvedel naslednje (najprej sem se pomenil s Paulom Etchellesom-Etchom):

V.: Kako ocenjuješ to turnejo; je izpolnila vsa tvoja pričakovanja?

Etch: Pričakoval ravno nisem ne vem kaj, moram pa priznati, da so mi

potovanja dokaj pri srcu. Prvič sem, na primer, obiskal Italijo in Jugoslavijo in sem še vedno fasciniran. Danes smo obiskali neke lepe jame (Postojnsko?? o.

Urban Schrott

Vokalist Wayne Hussey

p.). Že res, da imamo jame tudi v Angliji, vendar še zdaleč ne takšnih, kot so te.

V.: Kako vpliva na tvoje življenje dejstvo, da si slaven?

Etch: Saj sploh nisem slaven, ha-ha-ha!

V.: No, pa recimo tako; kako reagiraš, ko te začnejo oblegati oboževalke in oboževalci?

Etch: Ja, na to sem se že nekako navadil. Na koncertih je med nami in publiko ograja, pred preoblačilnico pa imamo varnostnika. Včasih, če je publika preveč

Urban Schrott

Basist Craig Adams

nemirna in zaslutimo, da bi utegnili imeti težave, stečemo z odra in jo pustimo v pričakovanju, da se bomo kmalu vrnili, saj luči ostanejo ugasnjene. Med tem pa se vkrcamo na avtobus in ko publika dojamemo, da nas ne bo nazaj, smo mi že na poti v naslednje mesto. V privatnem življenju pa me redko nadlegujejo, saj me marsikdo, ki pozna The Mission, na cesti ne prepozna.

V.: Kako pa živiš v Angliji?

Etch: Veliko delam. To vsekakor. Nепrestano kaj snemamo, ali pa

P O G O V O R

gostujemo na koncertih širom po Evropi, tako da sem v bistvu redko doma. V Leedsu imam stanovanje, kamor se lahko zatečem na krajši počitek, potem pa spet vse od začetka. Non stop delamo zdaj že štiri leta in to je postalo skoraj del našega vsakdana.

V.: Spremljaš nogomet?

Etch: Ne. Jaz ne.

Ker je bil skrokan še od prejšnje noči, je potem odšel spat, jaz pa sem intervju nadaljeval s Craigm Adamsom.

Tudi pri njem sem poskusil s podobnimi vprašanji:

Urban Schrott

Bobnar Mick Brown

V.: Kaj misliš o tej turneji?

Craig: Zabava. Sama zabava. Neizmerno se zabavam, ko stojim na odru pred tisoči ljudi in sploh je to fantastično. V Napoliju, na primer, je bila publika čisto nora in smo morali kričati na ves glas, če smo jih hoteli pripraviti do tega, da nas poslušajo. Ponekod pojejo z nami, ponekod mečejo stvari na oder. Različno, ampak vedno razburljivo in zabavno.

V.: Kakšen je zate občutek biti slaven?

Craig: O tem nikoli ne razmišljam. Kar se mene tiče, sem še vedno le navaden glasbenik in na moje življenje vpliva samo dejstvo, da malo več potujem.

V.: Te koncerti utrujajo?

Craig: Sploh ne, so zabavni. Utruja me pivo, ki ga pijem po njih. Verjetno je to glavni razlog, da potrebujem počitnice. Po tej turneji, ki bo končana okrog božiča, si bomo vsi za nekaj mesecev oddahnili ter se sprostiti v družbi naših deklet.

V.: In kaj bi počel, če ne bi igral?

Craig: Bil bi brezposeln. Začel sem igrati za zabavo, kasneje pa se je izkazalo, da ne znam ničesar drugega.

Urban Schrott

Kitarist Paul Etchells

V.: In kaj je po tvojem skrivnost uspeha?

Craig: Sreča. Znanja je bolj malo. Treba je biti na pravem mestu ob pravem času. Namesto nas bi lahko na isti način uspel katerikoli drugi bend. V mestu, približno tako velikem kot je Ljubljana, obstaja v Angliji nekaj sto skupin, ki igrajo prav tako dobro, vendar na amaterskem nivoju. Nekateri uspejo, druge spet ne.

V.: Nameravate v skupini uvesti kakšne spremembe?

Craig: Sigurno. Naslednji album bo v marsičem drugačen od zadnjega, saj se nočemo ponavljati. Vsi težimo k stalnim spremembam.

Urban Schrott

Kitarist Dave Wolfenden

V.: Morda za razliko od Etcha ti spremljaš nogomet?

Craig: Da! Imam člansko izkaznico za klub Leeds. Vidim skoraj vse tekme!

S fanti sem se še zadnjič sestal po koncertu, ki je bil dokaj kvaliteten, saj je publika temu primerno reagirala. Na kratko: The Mission so fantje, ki kljub slavi niso izgubili smisla za humor in skromnost.

Urban Schrott

JAZZ FESTIVAL OD LETOS MALO DRUGAČE

P O G O V O R

UTRINKI

Za nami je 31. jazz festival, Ljubljana 90. Jazz festival, ki ga ni bilo, oziroma jazz festival, ki sta ga zaznamovali dve tako bistveni organizacijski spremembi, da festival praktično to ni več. Pa vendar, jazz je bil! Osrednja slovenska jazzovska prireditelj se je po skoraj dveh desetletjih iz Križank preselila pod streho organizatorja – v Cankarjev dom – ter se tudi datumsko preoblikovala iz dveh ali treh zaporednih koncertnih večerov (tretji vikend v juniju) v dva dela, ki ponujata jazz koncerte v nekajdnevni presledkih približno en mesec.

Ker smo program prvega – spomladanskega dela že spoznali (GM, št. 6, leto 1990), se tokrat sprehodimo skozi jesensko izdajo 31. jazz festivala v Ljubljani, ob katerem paralelno poteka tudi Jazz na Borštnikovem srečanju v Mariboru.

Značilnost drugega sklopa je bila velika stilna raznolikost posameznih izvajalcev. Tako smo imeli priložnost videti in slišati dva ustvarjalca, ki trenutno sodita med najaktualnejše jazziste: kitarista Johna Scofielda s kvartetom (njegova zadnja plošča *Time On My Hands* je bila spomladi na 1. mestu lestvice najbolj prodajanih jazz albumov v ZDA) ter Henryja Threadgilla v septetu *Very Very Cirkus* z bivšima članoma *Lounge Lizards*, pozavnistom Curtisom Fowlkesom in kitaristom Brandonom Rossom. V Cankarjevem domu je nastopil tudi znani tenor saksofonist Dewey Redman s kvartetom in pa dva izvajalca iz Brazilije: multiinstrumentalist Hermeto Pascoal s skupino in ansambel *Quinteto Violado*. Ljubljano pa sta letošnjo jesen obiskali tudi dve jazzovski legendi, organist Jimmy Smith, ki se nam je predstavil v kvartetu s kitaristom Philom Upchurchom in pa eno največjih imen jazzu nasploh, trobentač Dizzy Gillespie, ki je zaigral z *United Nation Orchestra*, v katerem nastopa nekaj zelo znanih solistov, kot sta saksofonista James Moody in Paquito D'Rivera, tolkalcec Aírto Moreira, pevka Flora Purim, trobentač Arthuro Sandoval in drugi.

Za sklep je treba ugotoviti, da je leto 90 za jazz festival prelomno. Kljub povsem spremenjeni naravi festivala smo se imeli priložnost srečati s pravim jazzom. In to je najpomembnejše.

Že dobri dve leti ste na turneji z United Nation Orchestra. Kako se počutite kot član tako raznolike zasedbe na tako dolgi poti?

James Moody: V *United Nation Orchestra* je zbranih veliko zvenečih imen, ki izstopajo, vendar je znotraj ansambla vse v najlepšem redu. Osebnostno rad potujem in prav ta »potovalna« družba je super. Ali veš, zakaj se veselim vsakega prihoda v znano ali pa tudi neznano mesto? Zato, ker vem, da bo prav tam, kamor bom prispel s prijatelji, zvečer prima koncert!!!

Henry Threadgill: Dragi moj Ljubljčan, rad bi te vprašal, če poznaš ptice, ki pojejo navsezgodaj v tvojem mestu. Ne? Lansko leto sem se po koncertu v Križankah že proti jutru vračal v hotel. Poslušal sem ptičje petje. Kaj tako milozvočnega v življenju še nisem slišal. Tega dogodka enostavno ne morem pozabiti. Zapomni si in povej tudi drugim. Ptice v Ljubljani pojejo najlepše na svetu!!!

Henry Threadgill

*Spomladi si kot član *Jazz Messengers* v sklopu turneje *Knitting Factory* obiskal Cankarjev dom.*

Curtis Fowlkes: Ja, zelo prijetno prizorišče, in tudi *Jazz Messengers* je zelo zabavna zasedba. Pravkar smo izdali nov album. Drugače pa je bila tisto zelo dolga in naporna turneja, ki se je za

Dewey Redman

vodilne organizatorje *Knitting Factory* končala zelo klavrno. Odziv občinstva je bil ponekod presenetljivo slab. V Parizu na primer. Žal mi je za marljive organizatorje.

Kako to, da si se naenkrat znašel v Threadgillovi postavi?

Curtis Fowlkes: To je krajša turneja. Potem gremo naokoli z *Jazz Messengers*. S Henryjem je vedno razburljivo nastopati. Repertoar, ki ga izvajamo, je zelo kompleksen jazz, filozofski jazz, ki pa je v svojem bistvu pravzaprav plesna glasba. To me vedno bolj navdušuje.

*Poskusi se spomniti lanskoletnega koncerta *Lounge Lizards* v Križankah.*

Curtis Fowlkes: Joj, ne morem mimo zapletov z bobni, še posebej pa nesreče z Luriejevo obleko. Saj veš, v hotelu so mu jo skuhalo. Verjemi, Johna še nikoli nisem videl tako besnega kot takrat.

Matjaž Ambrožič

JOKAJOČI LEV ZIMBABVEJA THOMAS MAPFUMO

Ko se je 14-letni Mapfumo pričel zanimati za tedanjo popularno glasbo, je naletel na nasprotovanje očeta, strogega, cerkvenim opravilom posvečenega moža, ki je bil – s precejšnjo mero upravičenosti – prepričan, da se s takšnimi zadevami ukvarjajo samo postopači, potepuhi in različni falotje.

»Toda očetova strogost me ni odvrnila od tega, da bi postal glasbenik. Že v Mabvuku sem se pridružil skupini z imenom **Mazutu Brothers** kot prvi pevec. Igrali smo nekaj prevzetih pesmi **Little Richarda** in **Elvisa Prisleyja** in kaj kmalu sem pozabil na čuvanje črede in na okopavanje polja, kajti zdaj sem bil rokenrol pevec s precejšnjo reputacijo v Mabvuku Township, v mabvukuškem predmestju. Celo ko smo se preselili v Mbare, sem se po šoli vračal v Mabvuku in vadił z **Mazutu Brothers**. Na nesrečo sem se neko noč po vaji vrnil domov zelo pozno in pričakala sta me starša, ki sta bila zelo razburjena – moja mati je delovala zelo zaskrbljeno. Ko sem ju vprašal, kaj se je, za boga, zgodilo, mi je povedala, da so našli v bližnjem jarku fanta mojih let mrtvega in da je mislila, da so našli mene. Najprej sem mislil, da mi je to povedala samo zato, da bi me prestrašila, toda ko me je odpeljala na kraj dogodka, sem ji verjel. Moral sem ji obljubiti, da ne bom več hodil ponoči po ulicah, kajti bande so pričele tedaj odpeljavati ljudi s seboj. To je bil čas političnega nasilja med ZAPU in rivalskimi strankami. Odločil sem se, da ne bom več hodil v Mabvuku. Prišel sem se ozirati za kakšno primerno lokalno skupino, ki bi se ji pridružil. Našel sem bend z imenom **Cosmic Four Dots**. V tej skupini sem se zares veliko naučil. **Edison Mataka**, ki je igral kitaro in klavir, me je naučil, kako ostati v taktu z ostalo glasbo, kadar sem pel. Do tedaj sem pel na hafazardski način, ker sem bil prepričan, da morajo ostali gledati, da se prilagodijo pevcu. Freddy je bil tisti član skupine, ki me je naučil prevajati besedila v jezik Shona. To je bila moja prva inspiracija, da bi napisal svoj material. Naša prva skupna pesem za **Cosmic Four Dots** je bila **Ini Ndofa Zvangu Amayi**. To pesem smo posneli v živo in kar na prostem, kajti tedaj ni bilo mogoče posneti plošče, če si bil lokalni bend.«

»Neko popoldne, ko sem počival, sta prišla k meni domov dva člana skupine **Springfields** in me vprašala, če bi jim pomagal. Njihov pevec William Kashiri se ni počutil dobro. Pristal sem. Nisem vedel, da je bil to le preiskus, ker so hoteli, da bi se jim pridružil za stalno. Nič nisem imel proti, toda bal sem se, kaj si bo mislil moj bend, če jih bom zapustil in se pridružil bolj uveljavljenim **Springfields**. Ko sem zbral dovolj poguma

I Z A F R I K E

in jim povedal o tej ponudbi, so me na moje presenečenje začeli celo vzpodbujati, češ da je **Springfields** mnogo bolje organiziran in perspektivnejši bend in da bi naredili to tudi sami, če bi se jim ponudila priložnost. Tako sem z njihovim blagoslovom zapustil **Cosmic Four Dots**. Šele pozneje sem zvedel, da pripada oprema, ki so jo uporabljali **Springfields**, Lazarusu Gamburi, ki je imel podpisano pogodbo z bendom za nastopanje v enem tamkajšnjih barov. Tako sem s **Springfields** zaslužil prvič po dva funta na teden in to je pravi začetek moje profesionalne glasbene kariere. Po šestih mesecih igranja v tem baru je neko popoldne pristopil k nam William Bell, ki je bil področni direktor verige teh pivnic piva, in nas vprašal, koliko zaslužimo. Ko smo mu povedali o dveh funtih za vsakega na teden, je pobesnel. Povedal nam je, da mestni svet plačuje Lazarusu Gamburi sto funtov tedensko, da bi lahko pokrıl stroške z nami. Rekel nam je, da imamo kot bend popolno pravico, da Lazarusu zaplenimo vso opremo in si jo prilastimo, kajti dejansko smo jo v šestih mesecih petkrat preplačali. Seveda nam ni bilo čisto jasno, kako naj to izvedemo, toda iste noči smo povedali Gamburi, da je s pogodbo konec in da nam zdaj pripada tudi oprema. Nekako smo se dogovorili in naslednja dva tedna je kazalo, kot da je vse v redu, saj smo dobili po 25 funtov tedensko. Toda neko popoldne smo prišli v bar in ugotovili, da je oprema izginila. Vedeli smo, da je Gambura ukradel nazaj svojo opremo, vendar nismo vedeli, kako je uspel priti v našo sobo za vaje, ker je bila vedno dobro zaklenjena. Ko je to noč prišel William Bell in pričel zadevo raziskovati, se je pokazalo, da je Gambura s pomočjo še enega barmana opremo preprosto prodal nekemu popotniku skozi mesto, ki je po naključju pokazal zanimanje za to. Barman je sicer izgubil službo, bar pa je bil dva dni brez glasbe. Nato nam je Bell svetoval, naj obiščemo trgovca z glasbili v bližnji ulici. Ponudil se je za garanta in trgovec nam je dal opremo v najem in odplačevanje. Res pa je, da smo tedaj že imeli pogodbo z lokalno upravo. Vse je bilo izvedeno zelo spretno. Toda kaj kmalu se je izkazalo, da je zdaj Bell prevzel kontrolo. Ker je bil garant naše opreme, je trdil, da mora zagotoviti plačilo, in kaj kmalu smo spet dobivali samo 9 funtov na teden, ker je vse ostalo njemu. Prav tako nismo imeli več vpogleda v to, koliko denarja dobi od mestnega sveta za podporo bendu. Ker je Bell zadržal vso dokumentacijo o opremi, seveda nismo vedeli, koliko moramo plačati tedensko zanjo in koliko še sploh dolgujemo.«

»Teden dni po prejemu naše prve opreme se je pojavil Lazarus Gambura v našem baru z našo staro opremo in z novim

bendom, za katerega je hotel dobiti pogodbo od mestnega sveta. Ti so se strinjali, da jih bodo poslušali na avdiciji, kajti menili so, da je res dobra ideja, imeti v baru, ki je imel dve ločeni sekciji, dva različna benda. Toda ko smo videli, da se je vrnila naša stara oprema, smo samo skočili in si prigrabili toliko opreme, kolikor smo mogli, saj smo bili prepričani, da nam pripada. Poklicali so policijo. Toda tam so povedali Lazarusu, da je ta problem civilen in da naj zato zadevo urejamo na sodišču. Te noči je bil v Rambanayi baru pravi kaos. Tako vroče je bilo, da je bil mestni svet brez moči. Prišla sta dva bela preiskovalca, in eden izmed njiju, vodilni varnostni oficir, me je vprašal o dogajanju. Ko sem mu povedal, kaj je počel z nami Gambura in kaj zdaj počne Bell, je popenil. Povedal nam je, da mestni svet plačuje 200 funtov na teden za nas, mi pa dobivamo samo 45 funtov, in da bo raziskal, ali ima Bell zares pravico do preostanka. Bell je moral končno pokazati papirje in iz njih je bilo razvidno, da je pokasiral celih 115 funtov, potem ko je izplačal nas in pa dolžan obrok za najem opreme. Bil je takoj aretiran in moral sem pričati proti njemu. Spoznali so ga za krivega. Toda tedaj so bili beli oblastniki do svojih sonarodnjakov zelo odpustljivi, tako da je bil na koncu samo za štiri mesece suspendiran s svojega uradniškega položaja.«

Zimbabvejski Muchongoyo plesalci

»Pa še nečesa nisem vedel; da je Bell zelo dober prijatelj z višjim nadzornikom za celo okrožje Mbare. Tako je s sodišča na koncu prišel takoj nazaj na posel in kot je mogoče pričakovati, nas je nemudoma odpustil, meni pa očital, da sem ga izdal.«

»Mislim, da je ta dogodek na začetku moje profesionalne kariere tisti, s katerim se začenjajo vsa moja revolucionarna nagnjenja in ki jih lahko pokažem samo v lastni glasbi.«

(nadaljevanje prihodnjič)
Zoran Pistotnik

Licenčni zameti

Tokratna skladovnica licenčnih plošč je še manj zanimiva od tiste v zadnji številki. **Mission** so s **Carved In Sand** (Phonogram – RTB) izdali klasičen primerek melodramatičnega darkerskega kiča, podprtega s tonami operetnih solz, zanosa in žepne eksotike. Verjetno vas je po kakih treh mesecih minilo tudi že navdušenje nad **Brick By Brick in Iggyem Home Popom** (America – Jugoton). Iggy je tokrat izvrgel nepotreben, razvlečen in dolgočasen izdelek z le dvema ali tremi izstopajočimi skladbami. Skozi njegovo meglo od časa do časa pritavajo gostje (med drugimi tudi člani Guns'n'Roses, pa pevka B-52's), a njihovi posegi jim niso kdovekako v čast. Ravno tako blede je plošča **Packed Pretendersov** (WEA – Jugoton). Kljub dovolj ostrim urbanim besedilom in še vedno razpoznavnemu petju Chrissie Hyde so se Pretenders izgubili v mlačnih močvarah korektnega, a skrajno prozornega pop rocka za satelitske glasbene programe. Satelitskim bacilom se ni znal izogniti niti »pošteni rocker« **Joe Cocker** na dvojni plošči **Live** (Capitol – Jugoton), namenjeni predvsem ciljni publiko iz vrst srednje generacije šestdesetih let. Njegov korektni, po prijetnem soul in blues naftalinu dišeči starorokovski nastop se namreč ves čas neokusno spogleduje z video kičem Super Channel generacij. Na zdravje! Raje si privoščite Springsteen Live. **The Best of Van Morrison** (Polydor – RTB) je klasičen kompilacijski »lunch paket«, izdan z namenom zapolniti preveliko časovno luknjo med Morrisonovo zadnjo in novo ploščo (ta je te dni že izšla v Veliki Britaniji), še posebej, ker se zanimanje za tega izvajalca v zadnjem času ponovno veča.

Kot vsi solidnejši tovrstni izdelki, je tudi omenjeni dovolj primeren za osnovno informacijo o svojem heroju – največjem Ircu popularne glasbe zadnjih petindvajset let. Ob koncu nam okus nekoliko popravi še velika predstavica Cooking Vinyl folka **Michelle Shocked s Captain Swing** (Polygram – RTB). Njeno živahno kaberejsko poigravanje s countryem, folkom in angleškim noveležičarskim tradicionalnim jazzom je pravi balzam za ušesa, kljub občasnim kompromisom s standardi sredinskega pop rocka. Dovolj za tokrat. Neverjetno! Uspelo mi je zdržati do konca! Pristrčno upam, da tudi vam. Vaš

Podgana Džo Senior

I Z Š L O J E

Klasika

V tem kratkem pregledu vam bomo poskušali predstaviti novosti domačih založniških hiš, ki smo jih zasledili na policah prodajaln glasbene literature, plošč in kaset. Pojdimo torej lepo po vrsti!

KNJIGE

Pri založbi Didakta iz Radovljice je izšla knjiga **POEM EKSTAZE** izpod peresa dirigenta **Antona Kolarja**. Zanimivo branje, ki ga ne smete prezreti. S popustom knjigo lahko dobite z naročilnico, ki jo objavljamo na Oglasni deski, prodajajo pa jo tudi v Muzikalijah.

CD PLOŠČE

PESMI LIEDER

Dermota Anton, tenor, Dermota Hilda, klavir

(ZKP RTV Ljubljana)

PIANO

Bojan Gorišek

(Helidon)

V Muzikalijah smo opazili tudi novo pošiljko tujih CD plošč. Obiščite jih, gotovo boste našli kaj tudi zase.

KASETE

ANTOLOGIJA SLOVENSKE VIOLINSKE GLASBE

Tomaž Lorenz, violina, Alenka Šček-Lorenz, klavir

(ZKP RTV Slovenija) – kasete in video kasete

FAVOURITE PIANO ROMANTIC

Igor Dekleva

(Musica ID)

CLAIRE DE LUNE

Pavla Uršič-Kunej, harfa

BAROQUE MUSIC FOR GUITAR

Marinko Opalič (samozaložba)

NOTE

Jani Golob: SKICA ZA FLAVTO IN KLAVIR

(EDSS)

Dobite jih v tujini

TIME'S UP! Ali: **Living Colour** go afrocentric, se glasi prva ugotovitev ob poslušanju njihove dolgo pričakovane druge plošče. **Living Colour** niso postali samo afrocentristi, postali so tudi hardkorovci, rapperji in kdo ve, kaj še. Očitne konfuzije, ki jo ta bend prodaja za glasbo, niso mogli spraviti v red niti številni ugledni gostje, ki so jih **Living Colour** zvalili v studio, da bi se bolje prodali: **Mick Jagger**, **Queen Latifah** in ostali so tu le zato, da bi bili **Living Colour** sredinski – sredinski pa niso prav zaradi njih. Z drugimi besedami, **Living Colour** so po zasnovi perfekten prototip »middle of the road« ameriškega benda – o enakosti in pravičnosti tako ali tako govorijo že vsi – »drugačni« so le zato, ker so: 1. črnici, 2. dovolj zmedeni, da povprečnemu poslušalcu ne gredo takoj v uho. Dejstvo je, da je »Time's Up!« mnogo slabša plošča od odličnega prvenca, res pa je tudi, da je »Type« verjetno najboljši komad, kar so jih dosedaj naredili. **Living Colour** so torej jezni, najbrž pa se bodo kmalu ohladili.

Čisto nekaj drugega so seveda **Lard**, projekt dveh manjakov, obsedenih z militarističnim terorjem, ki naj bi po njunem mnenju kmalu zavlada v Ameriki. **Jello Biafra**, ex **Dead Kennedys**, in **Alien Jourgensen** (**Ministry**, **Revolver Cocks**) sta po enoletnem premoru izdala drugo ploščo z naslovom **The Last Temptation Of Reid**. Če kupite ploščo, dobite za dvajset mark osem Biafrovih paranoidnih besedil, podloženih z osmimi travmatičnimi speed-corovskimi soundtracki Jourgensenovih halucinacij. Če kupite CD, dobite za petnajst mark točno en petnajstminutni komad več. **Jello Biafra** mogoče misli, da je žrtev totalitarne (?) ameriške družbe, v resnici pa je – grdo rečeno – žrtev speed-freaka Jourgensena in njegove obsesije, da igra v čimveč bendih. Glavno, da je zraven ritem mašina.

Na srečo se sem ter tja najdejo kakšni **Gun Club**, ki po treh letih izdajo svoj šesti album, umirjeno imenovan **Pastoral Hide And Seek**. Na žalost ta izdelek nima nič skupnega z briljantnim, energičnim divjaštvom iz časov »Mother Juno«, vendar so **The Gun Club** vseeno še vedno **glasbeniki** – **Kid Congo Powers** mogoče ne igra slide kitare tako dobro kot **Blixa Bargeld** in **Jeffrey Lee Pierce** mogoče res ne izvaja takih vokalnih akrobacij kot nekoč, vendar je slednji od desetih komadov, kolikor jih najdemo na plošči, še vedno sposoben napisati šest ali sedem dobrih. **The Gun Club** so, čeprav mnogo bolj umirjeni, še vedno zlobni. Še na mnoga leta!

Marko Plahuta

IGGY POP

Brick By Brick

22 najbolj preprosta ugotovitev ob poslušanju te plošče je, da neglede na reputacijo, dober roker lahko ohrani vso svojo konsistenco, prepričljivost in kvaliteto, četudi so nekatere pesmi zelo preproste, konvencionalne in zvočno polikane. Toda od teh formalnih oznak jih razlikuje posebnost Iggyja Popa – njegova sposobnost in odlika, da še tako konvencionalne, nežne, romantične in intimne pesmi ne morejo zveneti niti banalno, niti osladno, kaj šele izpraznjeno. Seveda je na tej plošči tudi dovolj ostrine, energije in špona, da lahko Brick By Brick proglasim za **najbolj popolno stvaritev** Iggyja Popa v zrelih letih. Na njej najdemo vse – od izrazito rockovskih komadov, tiste poetike, ki jo je Bowie tako uspešno skopiral, do nežnih in izjemno senzitivnih pesmi. **To Iggy Pop je.**

Izhajam iz domneve, da življenje in ustvarjanje oblikujeta nekaj temeljnih principov. Na človeški ravni je to spolna razlika, ki ravno zaradi spajanja (spolnosti ali ljubezni) omogoča most med dvema tako različnima in drugačnima svetovoma, kakor sta moški in ženski svet. Na principalni ravni je to razlika med izgrajevalnim, konstruktivnim principom in destruktivnim, rušilnim principom. To ima še kako veliko opraviti z ustvarjalnostjo, samoizražanjem in načini življenja. Spolna razlika je temeljno naravno gonilo, razlika med ustvarjanjem, izgrajevanjem in rušenjem, razčefukom pa je princip delovanja, ki sega čez naravno določenost.

Ravno tu pa nastopi razlika med trivialnostjo in lastnimi jajci. Iggy Pop je s to ploščo naredil manifest, ki jasno izraža, da je rock and roll kljub trivialnosti neizmerno področje

I Z Š L O J E

ustvarjalnosti, samoizražanja, predvsem pa sodobnega in aktualnega jezika današnjosti; rock and roll kot najbolj pomembna oblika planetarne kulture v drugi polovici dvajsetega stoletja. Toda ob bok tej trditvi moram nemudoma postaviti drugo. Brick By Brick, podobno kot Lou Reedov New York, izraža tudi spoznanje, da rock and roll kot sanjski svet najstnikov ali kot realno življenje bendov od vse energične in ostre zabavne glasbe edini producira tudi zrelost, sposobnost pristnega čustvovanja in potrebo, da s svojo glasbo narediš kaj več od golega obrtniškega služenja denarja.

Četudi morda koga moti neortodoksnost te plošče, je jasno, da je Brick By Brick zrelo avtorsko delo človeka, ki po svoje uteleša srž rokenrola, in obenem izvrstna plošča energije in senzibilnosti rocka.

Marjan Ogrinc

Gramofonska perestrojka

Nedolgo tega se je v nekaterih naših trgovinah kaset, gramofonskih in laserskih plošč pojavila še ena zanimiva novost: laserske plošče iz Sovjetske zveze (Melodija). Ta je s svojo produkcijo laserskih plošč pričela lani in trgovina RTB (pri ljubljanskem hotelu Kompas) jih nekaj časa tudi že prodaja. Za začetek bi bil najbrž najprimernejši kratek in grob sprehod po celotni izbiri. Med ploščami najdemo **Stihro Ivana Groznega in Rodiona Ščedrina**, pa **Ščedrinovo Suito na teme iz Bizetove opere Carmen**, dve plošči vokalnih koncertov **Bortnjanskega**, nekatere simfonične skladbe **Sergeja Prokofjeva** pa tudi nekaj izdaj kompilacijskega tipa s srečanj in festivalov različnih zvrsti glasbe.

Kot zanimivost še to: Stihre Ivana Groznega in Ščedrina imajo to čast, da so bile izdane na prvi laserski plošči, izdani (in menda tudi izdelani v Sovjetski zvezi). Torej imajo za fanatike še posebno dodatno vrednost kot rariteta. Izvedbe na ploščah so izredno kakovostne, sama tehnična plat pa se v ničemer bistveno ne razlikuje od drugih, že dalj časa prisotnih na našem »trgu«. Zanimivo je, da lahko v samem pristopu in načinu snemanja včasih opazimo več domišljije tehnikov, ki se sem in tja poslužujejo nekoliko drugačnih prijemov – npr.: kupite lahko

komplet treh laserskih plošč s ciklusom Dvajset pogledov na dete Jezusa Olivierja Messiaena, kjer so posnetki v celoti opremljeni z dobršno mero prostorskega učinka, kar pri tej glasbi odlično dopolni vtis (ciklus igra pianist A. Batagov). To je le ena od zanimivosti, lahko pa upamo, da bo izbira sovjetskih CD-jev vedno večja. Kot se zanje spodobi, so tudi cene primerne (160 din).

Tomaž Rauch

Miladojka Youneed

*Bloodylon
(Helidon)*

22 a prvi pogled ni z novo, drugo ploščo Miladojke Youneed prav nič narobe. Nanjo je uvrščenih osem skladb, od katerih lahko vsaka brez težav paradira po alternativnih diskotekah in radijskih programih. Precej drugače je, ko se le-te znajdejo druga ob drugi na plošči in ko si jim prisiljen pozorneje pogledati pod kožo. Miladojka Youneed so se na Bloodylonu ujeli na limance satelitskega rocka. Bloodylon se predvsem skuša ambiciozno postaviti ob bok trenutnim mladim »alterrokovskim« zvezdam MTV-ja, v prvi vrsti ob bok Faith No More ter Red Hot Chilli Peppers. To mu v dobršni meri uspe in brez dvoma sodi v sam vrh drugoligaških odmevov na glasbo omenjenih skupin. Žal pri tem pobere tudi vse njene slabe strani. Faith No More in Red Hot Chilli Peppers sta skupini z rockom hitre pokvarljivosti, skupini z nekaj odličnimi video uspešnicami in s povprečnimi in dolgoveznimi velikimi ploščami. Taka je tudi Bloodylon. Njenega enolinearnega in dolgočasnega alter funka se naveličaš že na njeni polovici. Pokoplje jo predvsem prevelik poudarek na slabem in skrajno enoličnem petju in premajhen poudarek na nekoč domiselnih pihalih, ki še danes v svojih redkih nosilnih delih godbo Miladojke napolnijo s prepotrebno godbeniško širino in dinamiko.

podgana džo senior

KJE IN KAKO KUPITI PIANINO?

KJE IN KAKO KUPITI PIANINO se prav gotovo sprašuje marsikdo med vami. Zato smo se namesto vas napolnili v nekaj trgovin z glasbili v Ljubljani in povprašali kako je s prodajo pianinov pri nas.

Oglasili smo se v **AVTOTEHNNEM** novem prodajnem salonu z glasbili v metataži stolpnice na Titovi 36 v Ljubljani. V zgledno urejenem prostoru, med zares pestro izbiro različnih instrumentov ponujajo pianine japonskega proizvajalca **YAMAHA**. Na zalogi imajo pianine Yamaha 108 po ceni, ki je ravno sedaj nekaj ugodnejša 69.450,50 din, opozorili pa so nas, da je to trenutna cena, saj bo cena tega pianina že v kratkem znašala 70.870,00 dinarjev. Ostale modele lahko izbirate po obširnem, katalogu.

Posebno ugodna je Avtotehnina ponudba za kulturno izobraževalne ustanove, to je šole, vrtce, društva, orkestre ..., saj so oproščeni carine in dajatev in je cena za pianino tako 40 - 45 odstotkov nižja od redne prodajne. Te ustanove bodo za Yamaho 108 odšteli 37.071,50 din.

V Avtotehni so nam zagotovili, da pianinov Yamaha ni potrebno uglaševati do deset let. Zagotovljeno imajo servisno službo, če pride do večje okvare pa pokličejo serviserja Yamahe iz Nemčije.

I Z V E D E L I S M O

Vendar do sedaj niso imeli še nobene reklamacije.

V redni prodaji lahko kupite pianino tudi na šest obrokov, polog je 30%, obresti na ostanek pa 5%. Potrebne informacije dobite na telefonski številki (061) 317-044.

V trgovskem podjetju **EKSTREME** imajo na zalogi pianine **SOLTON**

(42.574,00) in **KRONENBERG** (model 114: 34.666,00 in model 117: 45.031,00). V pianinu Solton je vgrajena češka mehanika istega proizvajalca, ki izdeluje mehaniko za pianino Petrof.

Tu je nakup še posebej ugoden, saj se lahko odločite za leasing. V tem primeru je cena pianina Solton 32.542,00, Kronenbergova modela pa staneta 33.390,00 oziroma 34.386,00 din. Položiti je potrebno 30% varščino, nato pa plačati enajst mesečnih obrokov. Po štirih letih se lahko odločite, da pianino odkupite za 200,00 din in od tega zneska plačate še prometni davek.

Pianino lahko preizkusite v **MUZIKALIJAH**, na Trgu francoske revolucije 6 v Ljubljani. Če ga boste kupili, vam ga bodo pripeljali na dom, ne zagotavljajo pa vam prenosa v stanovanje. Ob pianinih ponujajo tudi stole. Cena usnjene modela je 2.730,00 din, model iz skaja pa stane 2.445,00 din. Tudi stole lahko kupite na leasing. V tem primeru sta ceni nekoliko nižji (2.300,00 in 2.100,00 din).

Za nakup se lahko obrnete na naslov: **EKSTREME**, Brnčičeva 7, 61231 Lj-Črnuče, ali na telefon (061) 372-218 in 372-918.

Obiskali smo **ELEKTROTEHNINO** prodajalno **MELODIJA** na Wolfovi ulici v Ljubljani. Na zalogi imajo pianine **BELARUS 115** po 24.806,20, **KRONENBERG 114** po 42.709,60 in **YAMAHA 108** po 63.709,30 din.

Občasno imajo tudi pianine **PETROF 115** za katere je cena zelo ugodna, znaša 34.543,10 din. Svetovali so nam, da naj kupec Petrofa večkrat pokliče po telefonu (061) 216-205, saj so pošiljke pianinov Petrof takoj razprodane.

Nakup je možen s kreditom, polog je 30%, plačali boste v petih obrokih z 8,7% obrestmi. Prevoza vam žal ne morejo organizirati.

V ljubljanskem **CENTROMERKURJU** trenutno nimajo na zalogi pianinov. Lahko pa naročite vse modele, ki so na razpolago v Elektrotehni saj jih bodo za vas naročili v tem podjetju.

Prav tako pianinov ni v **MAXIMARKETU**, kjer že nekaj časa pričakujejo pošiljko pianinov **PETROF**. Žal nam za ceno še niso uspeli povedati.

V Ljubljani so pred kratkim odprli novo glasbeno trgovino **MTD - MUSIC SHOP**, na Rozmanovi 6. Trgovina je predvsem jazzovsko usmerjena, po naročilu pa vam lahko priskrbijo pianino **HOHNER**. Dobavni rok je 2 - 3 tedne, cene pa se gibljejo v dinarski protivrednosti 6 - 8 DEM.

Poudarili so, da bodo v kratkem ponudbo razširili še na druge proizvajalce, kakovostne in predvsem z nižjimi cenami.

V **SUPERMARKETU** lahko kupite pianino **BELARUS 115** po 23.772,00 din in **PETROF 115** po 43.057,00 din. Nakup lahko opravite tudi s pomočjo kredita, petindvajsetim odstotkom pologa bodo sledili šesti obroki z 11% obrestmi na ostanek. Pianino vam bodo v Ljubljani dostavili za 80,00 din, za vsak km izven Ljubljane pa boste odšteli pet dinarjev.

Tokrat smo se odpravili le do ljubljanskih trgovin, v eni od naslednjih številki vam bomo v rubriki Oglasna deska predstavili še ponudbo na širšem slovenskem področju.

Maja Gregorič

OPRAVIČILO

V tekstu Veronike Brvar v prejšnji številki revije je žal prišlo do napake. Violončelo v Glasbenem ateljeju Tartini poučuje prof. Igor Škerjanc in ne prof. Ciril Škerjanc. Solfeggio in teorijo pa poučuje Barbara Cerar. Za napake se opravičujemo.

Uredništvo

TEKMOVANJA

MEDNARODNI ZBOROVSKI FESTIVAL NA IRSKEM

Med 2. in 5. majem 1991 bo v **Corku na Irskem** Mednarodni zborovski festival, na katerem bo tekmovalo 10 zborov, izbranih na osnovi magnetofonskih posnetkov. Zbor, ki se prijavi s prijavnico (dobi jo na ZAMTES, Parmova 33 v Ljubljani) in posnetkom 4 do 5 skladb (a capella) v trajanju največ 16 minut, ki mora zaobjeti čimširše obdobje in vsebovati tudi delo živečega domačega skladatelja, mora imeti najmanj 20 članov. Vsi razen dirigenta morajo biti amateriji. **Prijaviti se je treba do 30. novembra letos!** Nagrade so pokal, plaketa ter denarna nagrada (1. mesto – 3.000 IRF, 2. mesto – 2.000 IRF in 3. mesto – 1.000 IRF)... opomba: irski funt je vreden nekaj manj kot 19 din.

21. MEDNARODNO TEKMOVANJE GM V BEOGRADU

Prihodnje leto bo to mednarodno tekmovanje, namenjeno mladim glasbenikom, potekalo od 22. marca do 2. aprila. Tekmovali bodo **violinisti in godalni kvarteti**, prvi smejo biti stari največ 30 let, člani kvartetov pa največ 35. Ker je obvezni spored zelo zahteven, organizatorji tekmovanja razpis objavljajo že več kot eno leto vnaprej. **Prijaviti se je treba najpozneje do 31. decembra** tega leta. Vse podrobnejše informacije lahko posreduje strokovna služba Glasbene mladine Slovenije (tel: (061) 322-570).

TEKMOVANJE VIOLONČELISTOV

V **Scheveningenu** na Nizozemskem bo od 12. do 21. marca prihodnje leto potekalo Mednarodno tekmovanje čelistov. Kandidati, rojeni po 1. maju 1962, se morajo prijaviti **do 31. decembra tega leta**. Nagrade so 25.000, 15.000, 10.000, in 5.000 Dfl (gulden je vreden 6,20 din!). Za podrobnosti pišite na naslov: Sheveningen Interenational Music Competition, Gevers Deynootweg 970 «, 2586 BW Scheveningen, Holland

OGLASNA DESKA

TEKMOVANJE MLADIH BALETNIKOV

Od **30. januarja do 3. februarja 1991** bo v švicarskem mestu Lausanne že **IX. mednarodno tekmovanje mladih baletnikov plesalcev in plesalk**, učencev baletnih šol. Na tekmovanje se lahko prijavijo dekleta, ki so rojena med 1. januarjem 1973 in 29. januarjem 1976 ter fantje rojeni med 1. januarjem 1972 in 29.

januarjem 1976. Zaradi izredno velikega zanimanja bodo pri dekletih upoštevali le prvih osemdeset prijav.

Mednarodno tekmovanje **PRIX DE LAUSANNE** posveča posebno pozornost mladim plesalcem in plesalkam iz privatnih baletnih šol, ki nimajo takšnih pogojev, kot jih imajo gojenci svetovno znanih izobraževalnih institucij.

Najboljšim plesalcem do 16 leta, ki prihajajo iz privatnih baletnih šol in se bodo uvrstili vsaj v polfinale, sta namenjeni dve nagradi Prix l'Espoir.

Vsem, ki se bodo uvrstili v polfinale povrne organizator denar za stroške bivanja ter del potnih stroškov. Vsi, ki se bodo uvrstili v finale in ne bodo prejeli katero od nagrad pa prejmejo po 1000 Sfr.

Prijave pošljite najpozneje do 15. decembra letos na naslov: PRIX DE LAUSANNE, Palais de Beaulieu, Postfach 89, 1000 Lausanne 22, Schweiz (tel.: 21) 452-405 ali 451-111.

bp

Prodaj

Prodaj 2 blok flavti, sopran in alt – znamke Moeck, tip Tuju-barok, bel javorov les – primerni za učenje. Cena 200 din za sopran in 500 din za alt. **Polona Golob, Smoletova 18, 61000 Ljubljana, tel. 212-188 (061)**

NAROČILNICA

Naročam _____ izvodov knjige **Antona Kolarja POTEM EKSTAZE**. Cena knjige je **280,00 din**. S to naročilnico vam priznamo **5 % popust**.

Knjigo bom plačal: po povzetju
 pošljite nam račun

ime, priimek, ustanova _____

naslov _____

pošta _____ poštna številka _____

Naročilnico pošljite na naslov **DIDAKTA, Gorenjska cesta 19 a, 64240 Radovljica**

MLADI MLADIM

18. december 1990 ob 19.30
Cankarjev dom v Ljubljani

AVTORSKI VEČER SKLADATELJA ALDA KUMRA

Organizator GM ljubljanska v sodelovanju s Cankarjevim domom

27. november 1990 ob 19.30 uri

Unionska dvorana v Mariboru

SIMFONIČNI ORKESTER OPERE IN BALETA SNG MARIBOR

Dirigent: Igor Palkin, SZ

Solistka bo Natalija Vorobjeva-Kravcova, sopran

Program: Čajkovski, Šostakovič

KONCERT PRINCESE ANE NA GRADU SNEŽNIK

27. december 1990 ob 19. uri

Božični koncert z ansambлом za staro glasbo »415 INTERNATIONAL«

Organizator Koncertna agencija Klemen Ramovš Menagement, d. o. o.

ORGELSKA TRANSVERZALA

19. december 1990

CERKEV SV. JAKOBA V LJUBLJANI

NIVES HALUŽAN

DARJA LJUBEC

Program: francoska glasbena literatura 19. in 20. stoletja

Organizator Glasbena mladina Ljubljane, tel.: 322-367.

Vse za glasbo in za vsakogar!

Zakaj Viva La Musica Augustin :

- ker Vam ponujamo svet na dlani!
- ker prodajamo samo **najkvalitetnejše izdelke svetovno znanih proizvajalcev**
- ker so **cene** enake nemškimi (trgovinskim)
- ker nudimo **obročno odplačevanje**
- ker poznamo menjavo "**Stare za nove**" (instrumenti, oprema)
- ker imajo **solé in orkestri** možnost oprostitve **vseh dajatev** (tudi carine!!!) za večino izdelkov
- ker si za vsakih 10 kupljenih istih enot izberete **gratis po želji**
- ker Vam kupljeno blago **destavimo na dom!**
- ker tako lepo **zvenijo imena:**

Gewa, Jaeger, Thomastik, Pirastro, Jargar, Prim, Hill, Grünke, Pacesold, Seifert, Paulus, Penzel, Peretzner, Leblanc, Mönning, Miraphone, Vandoren, Hohner, Wittner, Schaller, Sennheiser, Shure, Akg, Getzen, Bach, Yamaha, Sankyo, Kirahatsu, Cuation, Martin, Washburn, Dynacord, Tama, Pärste, Sonor, Premier

Naj torej živi: Viva La Musica

Prepričajte se!